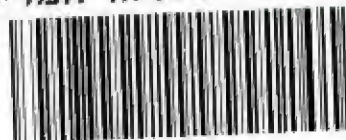

מלך

10

ת.כ. בורניץ

מדינת ישראל
שריון המדינה

שם תיק: כורדים.

מזהה פיו: חצ-12/8688

מזהה פריט: 0003axi

כתובת 2-120-1-10-9

תאריך הדפסה 28/11/2017

מש

16

ל.א.א.א.א.א.א.
מ.א.א.א.א.א.א.

ארכיון המדינה

משרד ראש הממשלה

טופס מראה מקום להוצאת תעודות יחידות*

חטיבה מס': 130/15
מיכל מס': 2688
תאריך התעודה: 9.5.79
שם מחבר התעודה: 2014
שם הנמען: 12
סוג התעודה (סמן ✓ במקום המתאים):

- מכתב ☐
מברק ☒
תזכיר או מיזכר ☒
דין וחשבון או זכרון דברים משיחה או דיון ☐
פרוטוקול של שיחה, דיון או ישיבה ☐

הטופס ימולא בשני עותקים. העותק הירוק יוכנס לתיק במקום התעודה שהוצאה;
העותק הלבן יצורף לתעודה שהוצאה.

אל: המשרד, נד: 4, ס: אנקרה
 דח: ד, ס: 20, ש, תא: 010379, זח: 1430
 נד: טחונאי

טמור/רגיל

מזרים
 משגיר אנקרה

מהודיט מחשובי הטחונאים

משיחה 1/3 עם ORCAYUREK
 בתורכיה

1. סוכסא איוזיס ממורה גרמניה משדד לאחורונה בתורכיה ובבורדית תעמולה למען בורדיטאן עצמאית.
2. הטוביטים פוטלים באיראן להתססת הבורדים.
3. שאר בעמיהה ובדאגה על משמעות הידיעה שהודלפה מועדת חו"ב של הכנסת לפי הגירסה שפורסמה FINANCIAL TIMES בהתחשב במוניטין המודיעין הישראלי. תוצאתי כמיטב יכולתי השיב כי מקורה שישאל מעריכים חשיבות תורכיה חזקה לבטחון האזור וישראל.
4. התיחס בויסול מוחלט לידיעה על כחץ איראני על תורכיה לנתק קשרים מדיניים וכלכליים עם ישראל. ציין שתורכיה לא מוכנה לקבל תבתיבים זרים לגבי מדיניותה והוכיר האחדה וההערכה נציבור כלפי ישראל.
5. זכר בדאגה על המצב הכלכלי ואיטיות ההיענות של המערב.

תפ: שח, דהמ, סדהמ, שהנט, מונבל, סמנכל, ממח, רס, אמן, מזרים,
 טח, הקורה

לחזית להיות כח בעל משקל והשפעה בתוך המסגרת של אש"פ.

העמדות החדשות של "החזית העממית" ראויות להערכה ותשומת לב, אולם כתבאי שימצו אותן מתוך בקורת והשקפה של "החזית העממית" עצמה, לכל יהיו פירושים כלתי נכונים למשמעות ולמניעים של צעד זה.
/ש

שונות

תורכיה-איראן/כורדים

50. מצב הכורדים בתורכיה לאחר המרד הכורדי באיראן

המקור: "Monday Morning", לונדון, 6.9-10.1979

מאת: Phil Davison

With twice as many ethnic Kurds in Turkey as there are in Iran, there is no doubt that Turkish governments feel apprehensive whenever Iranian Kurds rise in arms against their Persian leaders.

Nor is there any doubt that Turkish Kurds listen avidly to international radio reports of the battle successes or otherwise of their Iranian cousins.

But recent reports that the Kurdish rebellion in Iran has spread to Turkey are misleading, to say the least.

True: Turkish Premier Bulent Ecevit despatched his interior minister, Hasan Fehmi Gunes, on a 10-day tour of predominantly Kurdish eastern and southeastern Turkey to check out reports of Kurdish militant activism.

True: Turkish armed forces chief General Kenan Evren had made a similar tour immediately before Gunes.

And true: Turkey, with martial law already in force in Istanbul, Ankara and one-third of the country, extended it to the Kurdish areas last April with one eye on events in west Iran.

But, there is a world of difference between the Kurdish situations in Iran and Turkey, as Turkish Kurds are the first to admit.

General Evren and Interior Minister Gunes rushed to eastern Turkey not because the country's eight million or so Kurds, nearly one-fifth of the population, were up in arms in solidarity with their Iranian brothers.

They went because the right-wing opposition, led by former Premier Suleyman Demirel, had publicly accused Premier Bulent Ecevit of giving free rein to Kurdish militants to ensure eastern Turkish votes in forthcoming partial Senate elections.

Demirel, leader of the main opposition Justice Party, had spoken of "liberated regions" controlled by Kurdish separatists enjoying "political protection."

ATATURK

Both right and left-of-center governments in the half-century history of the Turkish republic have always stuck to the policy of Kemal Ataturk, founder of the republic, and ignored the Kurds as a separate ethnic entity.

Demirel's accusations were seen as an attempt to stir the Kurdish issue briefly to embarrass Ecevit before the October elections. But one long-serving Western ambassador in Ankara said: "All may be fair in love and election politics, but Demirel may be playing with fire this time."

In line with Kemalist (Ataturk) traditions, Premier Ecevit, faced with near-bankruptcy and escalating left-wing terrorism in major cities, does not like to appear worried by the Kurdish question.

But in a recent interview he said he thought external forces were provoking the Kurdish rebellion in Iran. "And even if Turkey may not

be the direct target of these provocations, they may have a certain impact on Turkey as well," he said.

TABOO

It was clearly to avoid such impacts that martial law was imposed on the Kurdish areas earlier this year. Turkey's ultra-tough troops and no-nonsense gendarmes had always been there in force, but martial law bans unauthorized gatherings and slogans.

I asked Ecevit why the word "Kurd" is taboo in Turkish officialdom. The official radio and news agency speak only of "ethnic movements" even while reporting on the Kurdish rebellion in Iran, and Turkish Kurds are officially "eastern Turks."

"There is no ban on the word," the premier told me, without saying the word, "but the point is that traditionally the Turkish society has not differentiated between people on an ethnic basis. But many circles in the world want to exploit ethnic differences in our region in order perhaps to divide and rule, or divide and exploit," Ecevit said. "It is obvious that there are several and sometimes conflicting forces provoking such matters in the Middle East."

RULES

The Kurds, of Indo-European origin, are a mountain tribe who have lived in the region now encompassing eastern Turkey, northwestern Iraq, northern Syria, west Iran and the

כלסטינים

ראה ידיעות: 48,36,34,8

49. שינוי בעמדות "החזית העממית לשחרור פלסטין" -

ראשית הדרך לליכוד השורה הפלסטינית

המקור: "אלספיר", לבנון, 12 ספט' 79 (עמ' 11, סור 7)

הכתב כלאל אלחסן מסביר במאמר מערכת את העמדות החדשות של "החזית העממית לשחרור פלסטין", וכותב:

מאז השתתפה "החזית העממית לשחרור פלסטין", מיוצגת ע"י מנהיגה ג'ורג' חבש, במושב המועצה הלאומית ה-14 כדמשק, ראו בכך רבים סימן טוב כי השלב הבא יהיה שלב חדש של התלכדות השורות הפלסטיניות.

החזית העממית היא מנהיגת חזית הסרוב הפלסטינית, שעמדה בראש ההתנגדות לאש"פ במשך חמש שנים, ונוכחותה בתוך המועצה הלאומית עשויה להעמיד את הליכוד בין הזרמים הפלסטיניים והמאבק ביניהם, במסגרת השונה במהותה מהמסגרת של המאבק שאיפיון יחסים אלה בעבר.

שובה של "החזית העממית" למועצה הלאומית ביטא את ההתפתחויות המדיניות העמוקות הקשורות בבעיה הפלסטינית.

הסכמי ק.דיויד יצרו אווירה פלסטינית מאוחדת המתנגדת להסדרים המדיניים האמריקנים, ואיפשרו שיבה לעמדה מדינית מאוחדת למרות הניגודים בעמדותיהם של ארגונים הנמצאים בחילוקי דעות בינם לבין עצמם, והשתיכות האידאולוגית ורשת היחסים הערבים והבינ"ל שבהם מקימים.

עובדות אלה הביאו לידי כך שחזית הסרוב הפלסטינית הפכה מחזית המתנגדת למדיניות אש"פ, שרק מתאמת את פעילות הארגונים המשתתפים בה. ובמצבה זה החדש היא מהווה מכשיר המחזק את עמדות אש"פ.

כמו כן החלה להופיע שפה מדינית חדשה בתוך החזית העממית, הדומה מאוד למצע של אש"פ הראיון של ג'ורג' חבש לכתב העת האמריקני "ניוזוויק" (10 ספט' 79) ביטא שפה זו בבירור באמצעות העמדות הבאות:

א. הוא הודיע על תמיכה במאמצים הדלפלומטיים של יאסר ערפאת במערכ אירופה וארה"ב.
ב. הסכמה לדון בבעיה הפלסטינית בעצרת הכללית של האו"ם.

ג. הוא הגדיר את דרישות המינימום הפלסטיניות:

1. לראות באש"פ את הנציג האמיתי של העם הפלסטיני.

2. הערכה שתבטיח לפלסטינים את זכויותיהם הלגיטימיות למען תהיה להם הגדרה עצמית.

3. להשיב את כל הפלסטינים לבתיים ומשפחותיהם.

עמדות אלו של חבש דומות מאוד לתשתית המדינית של אש"פ מזה שנים.

אפשר לסכם, שהחזית העממית ויתרה על עמדותיה "הקיצוניות" ונטתה כלפי עמדותיו "המתונות" של אש"פ.

אין להפריד את השינויים בעמדת החזית העממית לבין ההתפתחויות המדיניות המתבטאות בהתייחס על הסכמי ק.דיויד וכן כהתייחס על חוזה השלום בין מצרים וישראל, ותוצאות הדבר בשני מישורים:

א. הקץ לכל הריכורים לאפשרות של השתתפות פלסטינית בהסדר שיוצע על יסוד החלטה 242 וועידת ג'נבה דבר שהיו לגביו חילוקי דיעות לפני הסכמי ק.דיויד.

ב. נקיסה בעמדה פלסטינית מיוחדת נגד הסכמי ק.דיויד ותוכנם, כולל הקביאה להשתתפות הפלסטינים במסגרת האוטונומיה.

אין ספק שלעמדות החדשות של החזית העממית יהיו השלכות בעלות צדדים רבים הן מחזקות במידה נכרת את עמדות אש"פ, בעיקר במישור הבינ"ל, ומצד שני, הן יאפשרו

eastern Black Sea coast of the Soviet Union for at least three thousand years.

Never having fully integrated into any modern state, they still live by their own rules.

They are a handsome, often fair-skinned people, sometimes blond and blue-eyed. They are quiet and virtually impossible to provoke except on the issues of honor or Kurdish rights, on which they are often deadly.

As they began to split in the 19th century, with the break-up of the Ottoman Empire, the majority settled in what is now Turkey while the rest stayed in Iran and a few remained or moved to the Soviet Union, Syria or Iraq.

There are now estimated to be between 16 and 20 million Kurds. Half of them live in Turkey and between three and five million in Iran.

But despite the fact that the Turkish Kurds are the vast majority, they have remained relatively quiet since three rebellions in the 1920's and 30's were bloodily crushed by the army of the new Turkish republic.

INTERESTED

"Whenever there is a revolt in one of the other Kurdish countries, the Turkish Kurds are deeply interested," a Kurdish student in Ankara told me. "Although we have no official radio station in the Kurdish language, we used to listen to our illegal ones before martial law. Now, we listen to legal or illegal Kurdish stations broadcasting from Kermanshah in Iran, Suleymaniye in Iraq or Yerevan in the Soviet Union.

"In the Kurdish area, there is so much illiteracy that everyone listens to the radio. There are more radios there than in the rest of Turkey. Ninety-eight percent of Kurdish women are illiterate and around 85 percent of

men. Most men only learn Turkish during their compulsory 18-month national service," he said.

"The Kurds still have very close economic relations across national borders. I suppose you would call it smuggling. There is not much that does not come or go."

But despite these "economic relations," the Kurds of different nations have, because of increasing economic ties with their non-Kurdish fellow nationals and closer-guarded borders, become more and more alienated in recent years.

REBELLION

That is not to say that they would not be quick to come together if circumstances permitted.

But an Iran-style Kurdish rebellion is almost certainly out of the question in Turkey at the moment. Were the government and armed forces in Turkey to disintegrate as they did in Iran, perhaps yes.

Under the existing reality in Turkey, with a battered but still-sound democracy and one of the world's toughest armies, no.

This apart, the so-called separatist incidents which led Demirel to challenge Premier Ecevit recently demonstrate the intricate web of tribal, feudal and religious differences which split the Turkish Kurds.

Ecevit said sect differences were more important than ethnic ones in the Kurdish regions. But tribal distinctions are also rigid and it is in the still-existing feudalism of the region that the secret of the Turkish Kurds' relative passivity lies.

Although Ataturk foiled Kurdish hopes of an autonomous state, he did not take land away from the many rich Kurdish landowners who had prospered under Ottoman rule. A few rich Kurds still own much of eastern

revenge attack. At the funeral of these three, 300 Apoculars showed up, in defiance of martial law, heavily-armed with pistols and Soviet-made Kalashnikov automatic rifles, according to eyewitnesses.

ARRESTED

Ecevit, denying Demirel's claim that he was allowing the Apocular free rein to avoid losing votes in the October elections for about

one-third of the Senate, said the army had arrested 22 group members and some 100 were still on the loose.

While Kurdish sources say the Apocular probably has several hundred members and the other eight or so major Anatolia and maintain close links with the Turkish ruling classes in Istanbul and Ankara.

MONEY

Many Kurds say it is these landowners who, through money and influence, keep separatism in check.

The incidents which led Demirel to attack Ecevit occurred at the end of July, in Urfa province near the Syrian border.

In a village near Hilvan, a member of Parliament of Demirel's Justice Party, Celal Bucak, a Kurd, was squatting on the floor of a house having dinner with friends.

A group of 20 heavily-armed men screeched past in five cars and sprayed the house with automatic rifle and machine gun fire, killing two people and wounding Bucak. One of the attackers was hit by return fire — almost every man in the east carries a gun — and found dead later.

The attackers left leaflets saying they were from the "Apocular" (Apo-ists named after their leader Apo, which is short for Abdullan, separatist group).

Three days later, three people were killed in a nearby village in an apparent

Kurdish separatist groups probably have more, it seems clear that armed Kurdish separatists can be numbered in the thousands, a small percentage of their eight million total.

Some Kurds claim the Apocular, the only really militant Kurdish group in recent months, are "counter-guerillas" set up and run by Turkey's internal security service (MIT) to split the Kurds.

Others say the Apocular is less a reflection of Kurdish

nationalism than a reflection of the general extremist violence between leftists and rightists which has left at least 1,800 Turks dead throughout the country since the start of last year.

Whereas this correspondent, who visited west Iran after last February's revolution, found that Iranian Kurds virtually unanimously wanted greater autonomy, and in a few cases independence, it is not difficult to accept Ecevit's theory that:

"Such ethnic nationalist movements have not reached the masses (in Turkey).

"They are taken up by certain militant or intellectual or semi-feudal interests, and when the state authority is not sufficiently felt, they try to fill the vacuum and suppress the real feelings and tendencies of the people.

"During my last tour of the east, when I openly replied to small groups shouting slogans at my rallies, they were immediately isolated by the people and were no longer able to shout."

עריכה: מא

הדפסה: דה, קב, רא, תצ

הנהלה: רמ

מושרד החוץ-מוחלקת הקשר

9937

**

יציא

סודי

**

**

**

אל: מנקרה, נד: 82, מ: המשרד
 דח: ר, סג: ס, תא: 190979, דח: 1600
 נד: בודדים

Handwritten notes:
 W
 11
 1/2

Handwritten mark: N

סודי/דחוף

השגריר

שלך 42

א. סירטן מאמץ סמרתנו כי אין מעורבות וסיוע לכוררים
 באיראן.
 כך גם התבטא כלפי רה"מ.

ב. בהתייחסות עם המנכ"ל סוכס שההכחשה לא תנתן כארץ אלא
 בתורכיה ובהוגעות קרובה כהתאם לטיקולך. אחת דשאי להכחיש
 הרברים גם לגבי איראן בסגנון דומה להצעתנו בסכר 53.

מוחים

תפ: שהח, רהמ, סרהמ, טנכל, ממנכל, סמנכל, טמח, דח, מוחים

נושרד החוץ-נוחלקת הקשר

6418

נכנס

שמו

**
**
**
**

ל' כסלו'ק

W

אל: המשרד, נר: 40, ט: אנקרה
דח: מ, סג: ש, תא: 130979, דח: 1515
נד: הכחשה

שמו/מיד

מנהל מותים
משגריר אנקרה

שלכם 53 הצמלג עם מבחני 11/9. לאחר שתקראוהו הבדיקו נא האם
אתם עדיין בדיעה שאת ההכחשה יש לפרסם כאן ולא בארץ. דומני כי
כאן לא נוכל להתייחס להאשמות על מעורבותנו באיראן. יצברו נא כי
אברן ואנשי מסבייל דברו בפירוש דווקא על איראן. אם נפרסם
ההכחשה כאן ונתייחס רק לתורכיה תבלוט המיד שהיקחנו לגבי
איראן.

ההתייחסות המוצעת במבוקכם יי או בכל מקום אחר יי נראית בי גם
חלשה מדי וגם לא מתאימה לשמוע טיילי נציגות בתורכיה.
כן תנו דעתכם להצעתנו של ההתייחסות מקיפה יותר בשבת תורכיה
במפורס בסעיף 4.

תפ: שהח, מנכל, ממנכל, דיבון, מותים

מס' תעודת מס' 1511/149

5034

OFFICE MEMO

13/9/1979

On Sept.13, 1979, Ambassador Amir accompanied by Press Officer Mr. Oktem, called on GUnaydin's Ankara Bureau Chief Can Pulak. Following are the highlights of the meeting:

(1) Strike started by municipality workers in Diyarbakir:

"One cannot claim that the strike, which lasted for a long time, was part of an overall Communist (or others) plan to weaken Turkey, and especially this southeastern town of Turkey. There have been strikes similar to the one in Diyarbakir also in Istanbul, Ankara and Izmir. But, since these cities are kind of a display windows of the country, the government has come to the aid of these municipalities sooner. After my commentary on this subject, the Interior Ministry took immediate action, and called me yesterday at 5 p.m. told me that necessary funds were dispatched to Diyarbakir, and the strike ended."

(2) Turkey's Quest for Authority:

"We have a democratic system peculiar only to us. As a nation we used to live in discipline. This starts first at home, then in school, then in the army, and then in our business lives. A youngster, after following this tradition and reaching the age of, lets say, 22 comes face to face with the Turkish democracy. He asks his elders, 'Can I do this or that really? Can I stage a demonstration, or criticize or even attack on somebody?' He is told 'yes'. And in accordance with this answer he forms his idea of a democracy. In my opinion, because of past governments lacking authority, this youngster takes the advantage of this failure, and becomes an aggressive one. This is the situation in Turkey now. We are desperately in need of an authoritative government in the country, which could discipline the nation until the 1981 elections. I am confident that this will happen very soon, and Turkey will overcome her present difficulties."

(3) Intervention by the Army:

"As was established by the Constitution, the Turkish Armed forces have shouldered the task of protecting the Turkish Republic against any outside or inside threats. Until today, they did not exploit this task.

Nor did they taken the advantage they have given by the Constitution. In my opinion, an army intervention in Turkey now, is almost nil."

(4) Charges on Israel regarding the Kurds:

"Mr. Ambassador, I do agree with your reasoning that a strong, democratic and dependable Turkey agrees with the interests of Israel fully. However, your silence in the face of such allegations surprised me. Why didn't you think to make an official denial? Because silence brings acceptance of guilt sometimes. I am well aware of the fact that there has been a coolness between Turkish-Israeli relations. I am also fully aware of their reasons. But this coolness, which is the work of governments or the ruling powers, does not reflect the true feelings of the man on the street, or our people. For example, if you go out the street and ask ten man whether or not they were hating Israel, the answer you will get, 'why should I?'. This is also true between Turkey and Greece, between Greeks and Turks."

(5) Forecast for after October 14:

Mr. Pulak was very careful not to give a committing reply to this question. However he said, "There is no doubt that the JP will come out stronger from the election. No party will be able to come into power alone. But, the temporary crisis in which we are in will come to an end within 6 months at the latest."

+ End Resumé +

NKO

נושרד החוץ-מחלקת הקשר

5352

** יוצא

שמו

**

**

**

אל: אנקרה, נר: 53, מ: המשרד
דח: מ, טג: מ, חא: 120979, וח: 1700
נר: כורדים

שמו מיידי

הטגריד.

לידיעה בגוניידין מה-10 דנא טל ה CIA ומוסד. שלך נר 33
מה-11 דנא.

1. וזהי הידמונות מתאימה להוציא הכחשה נמדצת על גל השמועות
בדבר מסורבותנו בביכול בתסיסה במגור הכורדי.
2. לפיכך מציטים שתוציאו ההכחשה הבאה -אז כסגנון דומה:
"הידיעה בגוניידין ב-10/9 המצטטת את חאז והמערבת המוסד
ובמשתמע את ישראל ביצירת בעיה כורדית במזרח אנטוליה הינה
חסרת שחר. ישראל אינה פוטלת ביצירת בעיה כורדית במזרח אנטוליה
או בכל מקום אחר, אם לצדה אם בשיתוף גורמים אחרים כלשהם
הפצת שמועות כאלה הינה מגמתית ואנטי ישראלית באשר אין
לישראל כל אינטרס אלא לדאוג תורכיה חוקה עצמאית ומשגשגת
ומאוחדת בשלמותה הטריטוריאלית.

3. כן מציטים לציין שצידות ישראל אינה מהכוונת להמשיך ולהגיב
על המסע הדוני החומר לפגוע בידידותה המסורתית של ישראל עם
תורכיה, מפיצי שמועות אינם יכולים לפגוע בידידות זו.
סנהל מזתים. ==

תפ: שהח, ורהמ, סרהמ, שהבט, מנככ, טמנככ, סמנככ, ממח, רס, אמח,
מזחיס, מטח

כ' באלול תשל"ט
12 בספטמבר 1979

אל : מוזים

מרכז

הנדון: חבורים.

1. כללי

היות והנושא בוער, החלטתי להעביר אליכם מעה כל התבטאות או ידיעה המגיעים אלי בנדון של אמצעות אמצעי התקשורת (אשר מכונים ע"י הצירות).

2. מפי פרופסור Duggun Yarsuvat, מרצה לקרימינולוגיה ומשפטים (מקורב לחוגי כעלי החון) ז' מספר חבורים בטורקיה הוא - 4 מיליון. המספר 8 מיליון (כפי שהופיע לאחרונה בכחבתו של Herald Tribune (A. Borowiec מכוסס על שגיאה פכוונה או תמיסה : הנזקים במספר זה לוקחים בחשבון את כל האוכלוסיה באזורים בהם יושבים חורדים ; אך במספר זה נכללים גם הטורקים האתניים וכן הארמנים שבאזורים אלו.

3. מפי העתונאי אונוז שאראן : בדיעה של המתחרה החורדיה כסף רב. לדבריו השתלטו חבורים על ענפים רבים של סחר בסחורות מוכרות. כך למשל כל המסחר בסיגריות ה"אפריקניות" (מיוצרת בולגריה) הוא "מונופול" חורדי.

ב כ ר ב ה,

ברל זרונכל
קונסול כללי

העתק: השגריר, אנקרה
מר א. לוי, אנקרה

Page 10
10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

משרד החוץ-מחלקת הקשר

4840

ברג'ס

אל: המשרד, נד: 33, מ: אנקרה
דח: ר, סג: ב, תא: 110929, וח: 1715
נד: עתונות

ל
ז"ז
כ"ב

בלמס/רג'ל

מרת'ס.

איסטנבול (הועבר)

עתונות.

1. גונידין - 10.9 - מסוכנות הידיעות HAZ נמסר שה- CIA מתכנן פעילות חתרנית במזרח אנסליה כמשקל נגד לקפריסין. ה- CIA מתכוון לפגוע בתורכיה גם עקב פתיחת משרד אש'פי באנקרה ולבדוד פעולה עם המוסד ביצירת בעיה כורדית במזרח תורכיה תוך לקיחת בחשבון של המצב באיראן.

2. סיליאס: משרד אש'פי יפתח באנקרה בסוף חודש ספט' לאחר שיושלמו חכירת הבניין ועניינים פורמליים אחרים צירוף.

תפ: מנכ"ל, ממנכ"ל, דיג'ון, מרת'ס, ארז, מעט, הסברה, ר/מרכז, ממת, רם

י"ט אלול תשל"ט

11 ספטמבר 1979

747

אל : מזחי"ם
מאת : הצירות אנקרה

הנדון: סיוור אונול ופרופ' פהיר ארמאוגלו

כ- 5/9 נפגשתי לשיחה עם גב' Seva Unval הממונה על דסק חדשות החוץ בסוכנות ביריעות Seva, Akdeniz בחורה צעירה שכהנה בשנים האחרונות כנספחת עתונות כשגרירות תורכיה באונגריה, בריטניה והולנד מבלה גישה אוהדת ומכילה לישראל ולבעיותיה.

לפני כחודשיים השתתפה יחד עם עתונאים תורכיים נוספים במשלוח לעיראק. לא התרשמה לטובה מהנעשה שם למרות שהעיראקים השקיעו מאמצים רבים לשכנע קבוצת עתונאים כינ"ל שכללה כ- 150 עתונאים מכל העולם בשוהר כוונותיהם כלפי הכורעים. לאחר מכן השתתפנו שנינו בפגישה עם פרופ' Fahir Armaoglu פרשן חוץ הבכיר של "הרב" ומן. ארמאוגלו כיהן שנים רבות כפרופסור בפקולטה למדעי המדינה היוקרתית באנקרה לפני כחצי שנה וזאת פעילותו האקדמית והצורך בסקס חגיגי למפלגת הצדק, דמירל עצמו העניק לו את העודת החבר, מאז משמש יועצו של דמירל בנושאים שונים ונחשב איש בכיר במפלגה. במהלך שיחתנו נכנס שליח עם מסר מדמירל.

השיחה עם ארמאוגלו נסכה כמובן סביב הנושאים הנוצרים של דרום לבנון והגדרה עצמית לפלסטינים. מצאתי בארמאוגלו כן-ישה אוהד בעל אינטרס משותף להתנגד להדירה סוביסית ולפעילות התרנית רדיקלית באיזור.

בברכה,

ד. גרנית

העמק: מע"ת

מר. ציפורי, קונסול איסטנבול

Министерство внутренних дел СССР

ОБЩЕОБЩЕСТВЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ

103

1977 г. 12.12.77
12.12.77

12.12.77
12.12.77

ОБЩЕОБЩЕСТВЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ

1. В соответствии с постановлением Совета Министров СССР от 12.12.77 № 103, в целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

2. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

3. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

4. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

5. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

6. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

7. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

8. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

9. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

10. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

11. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

12. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

13. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

14. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

15. В целях обеспечения общественной безопасности, необходимо принять следующие меры:

12.12.77
12.12.77

12.12.77

12.12.77

מערכ אסיהת ו ר כ י ההנושא הכורדי ויחסיה עם איראן

1. הנושא הכורדי, הממשיך למקד את ההתעניינות הציבורית בתורכיה, עלה השבוע בהקשר ליחסי תורכיה-איראן. שני חברי אסיפה כורדים, האחד ממפלגת RPP של אג'וויט והשני בלתי תלוי, הודיעו במסיבת עיתונאים ב-29 אוג' כי יסירו תמיכתם בממשלה, אם זו לא תשנה מדיניותה כלפי משטר חומייני הטובח, לטענתם, בכורדים באיראן. כך האשימו את הממשלה שהתירה לפלוגה מצבא איראן לחדור לתורכיה בעת מירדף אחרי כורדים.

2. בהודעת רא"מ אג'וויט (30 אוג') הוכחשו האשמות חברי הפרלמנט והודגשה דבקושה של תורכיה באי-התערבות בענייניה הפנימיים של איראן. עם זאת הודה אג'וויט שהתיר, לפני כחודש, כניסתם של 88 חיילים איראנים לשטח תורכיה מ"סיבות הומאניטריות". שגריר תורכיה בטהראן מסר (1 ספט') לרא"מ איראן, בזרגאן, אגרת הקובעת, כמדווח, שאין תורכיה מסייעת לכורדים, וכי היא מכבדת עצמאותה וריבונותה של איראן ואינה מתערבת בענייניה הפנימיים. סביר שתורכיה, לה המיעוט הכורדי הגדול ביותר מכל מדינות האזור, אכן מעוניינת בהרגעת התסיסה הבדלנית הן בתחומיה והן באיראן.

3. נודע כי בקרב חוגים מדיניים בכירים בתורכיה יש ומתעורר חשד כי ישראל כוחשת בקלחת הכורדית בתורכיה ובאיראן. (חסוי).

נקודות למעקב

התפתחות יחסי תורכיה-איראן סביב הנושא הכורדי; גילויי תסיסה כורדית בתורכיה; התיחסות הממשלה התורכית לנושא הכורדי; הסיבות לחשדות כלפי ישראל ומשמעותן.

ידיעות בקצרה

4. שה"ח אוקצ'ון (OKOUN) יצא לביקור רשמי בבולגריה ב-4-3 ספט'; בין נושאי הדיון שאלת תיחום קו הגבול בין שתי המדינות.

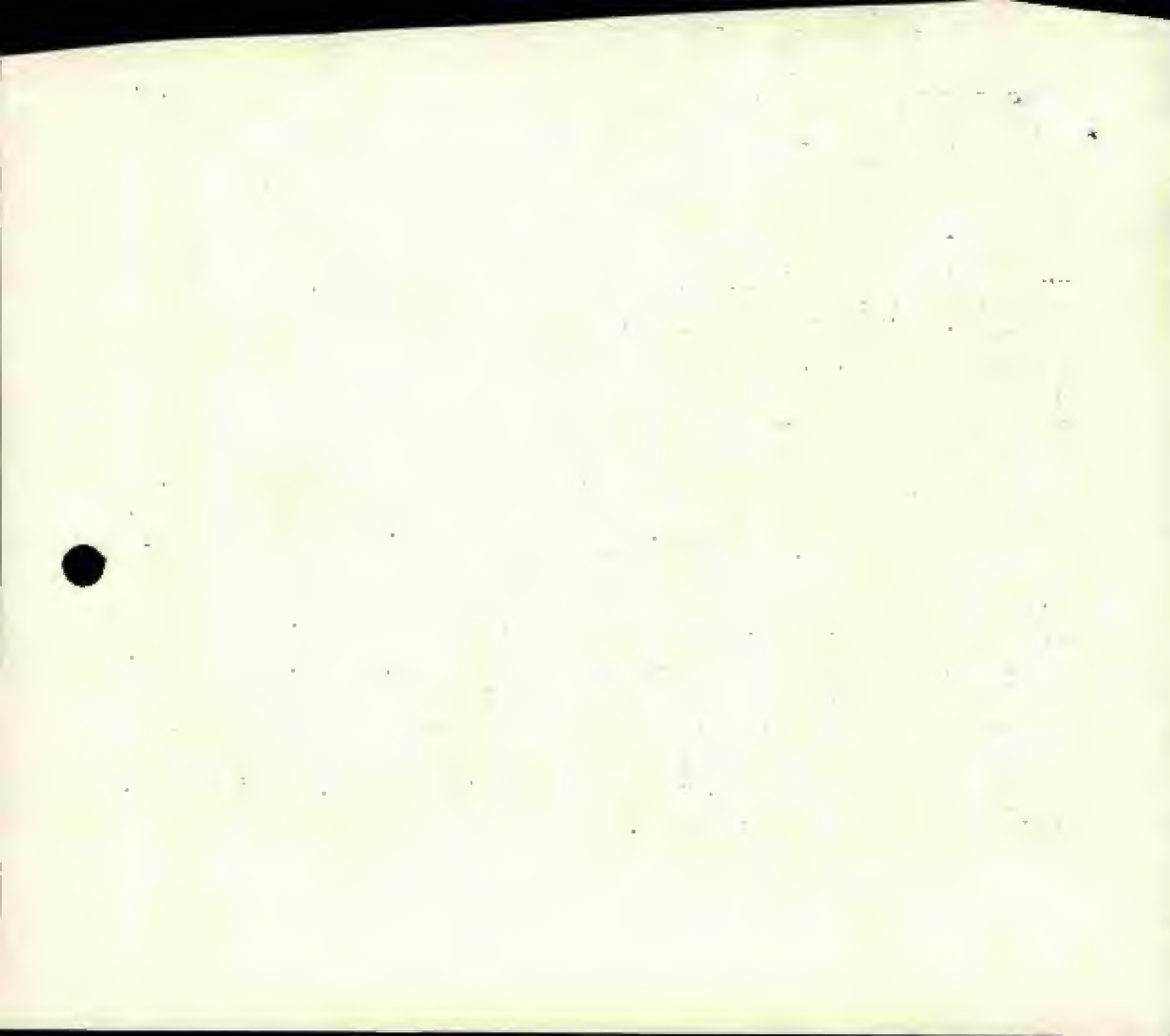
The PLO and the Kurdish Movement

29 '51

--Tercuman reprinted a Daily Telegraph (London) story in which the PLO is being accused of assisting divisive Kurdish groups in Turkey. The Robert Moss bylined story reported that 20 Turkish citizens, mostly Kurdish by origine, have arrived in Beirut to be trainees at the PLO Camps in Lebanon. (June 16)

--Political weekly Yanki (June 18-24) interviewed retired governor Ergun Gokdeniz on the subject of "PLO's aid to subversive trends in Turkey" as was claimed by Robert Moss in the Daily Telegraph.

Gokdeniz: A kind of forceful pretention is perceived in 'Robert Moss' story from the angle of its conclusion. It is known that there are more Turks than the Kurds at the PLO camps. As for the soldiers and officers of the PLO, they have been tarined in Arab countries, Communist China, the Soviet Union, North Vietnam, Yugoslavia and Bulgaria. They have been trained for wars of liberation to be fought with Marxist-Leninist methods. The weapons procured by the PLO are being given to these militants provided that they agree with the objectives of the PLO. Yet, it cannot be claimed that the PLO was supporting the Kurdish movement openly, and providing it with weapons on a large scale. It is true that the extremist Marxist groups have started to play a part in the Kurdish movement in Turkey. This time, this method is being tried.

Yanki: It is claimed that the PLO was acting as the propaganda mechanism of the TKP (The Turkish Communist Party). What is your view on this subject?

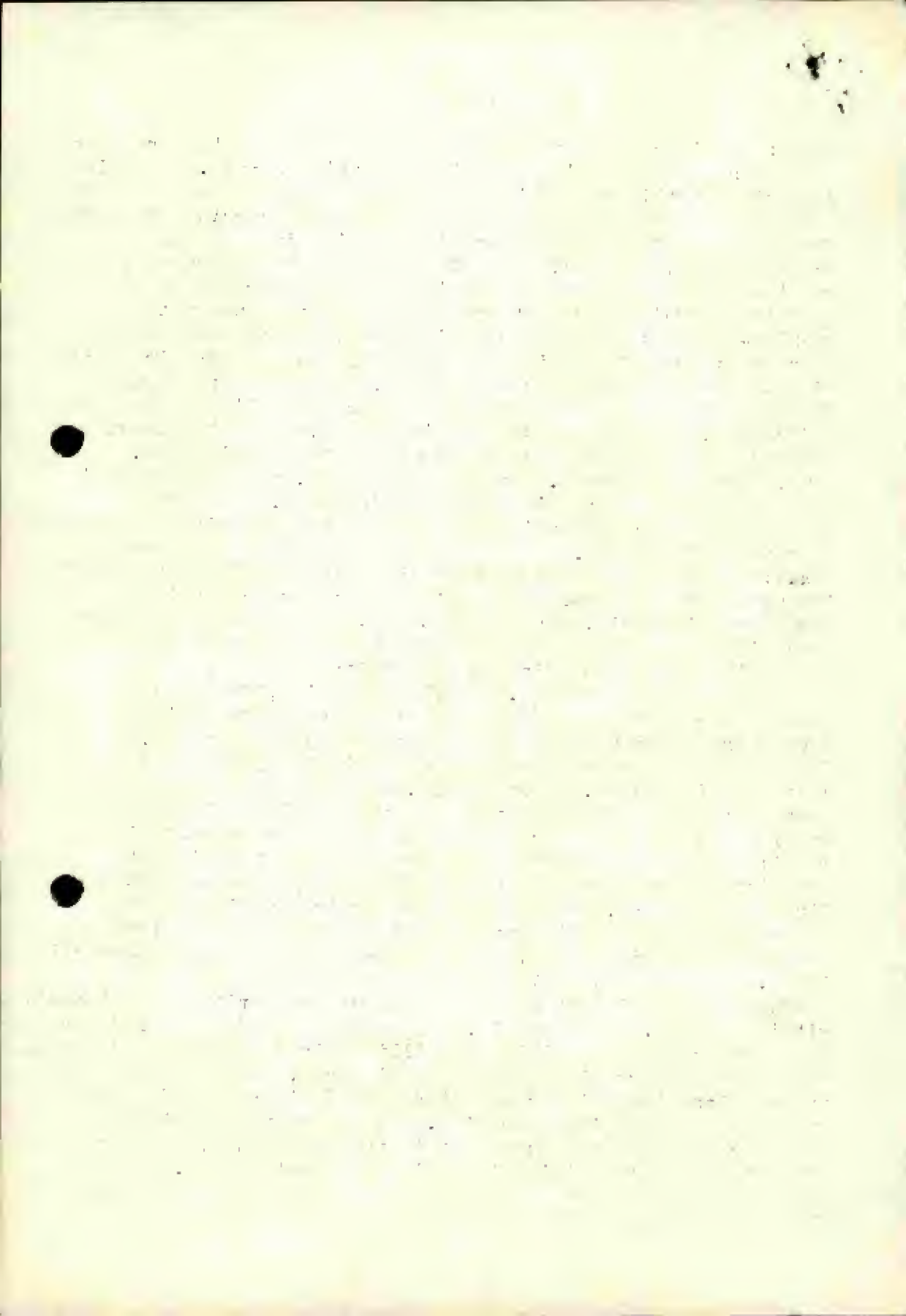
Gokdeniz: Despite to a dense armament, the scarcity of action or even the absence of it surprise foreign intelligence organizations. The active part played by the PLO in the Iranian developments makes foreigners (observers) to assume that in a Kurdish movement aimed at weakening Turkey the Marxist-Leninist methods are being used, and the PLO would play an effective part in the movement. The Democratic Front of Nayip Hawatme and Georges Habbash, who propagate their views to all classes of people in order to realize their objectives, has announced many times openly that the Front was supporting progressive liberation movements in Iraq, Iran, Syria and Turkey. On the other hand, they (the frontists) do not trust the Kurds in Arab organizations. They even consider the Kurdish nationalism as a dangerous rival against the Arab nationalism.

Yanki: It is being claimed that the extremist leftist groups in Turkey are being provided with weapons by professional smugglers via Syria. What do you say?

Gokdeniz: It is a known fact that the extremist leftist groups in Turkey are being supplied with weapons via the Syrian border by smugglers. At the same time, it is also true that weapons and ammunition are being smuggled into Turkey from various countries of Europe by land or sea, and these arms and ammunition are being sold in high prices to customers in Turkey. Furthermore, it is also known that part of the army weapons siezed by the people during the Iranian developments were transferred to the Kurdish tribes.

Yanki: It is being claimed that the PLO was the biggest organization providing the regions in Turkey where the Kurds live with weapons, and that the subversive Kurdish groups are playing the most important part within the extremist Marxist groups in Turkey, and they have assumed an ideological image. What do you say?

Gokdeniz: The aid extended to the Kurds was criticized fiercely within the PLO. For example, Colonel Osman Haddad (Ebu Cafer) had been accused of selling 15 million liras worth of weapons owned by the terrorists to the Iraqi Kurds, and documents in relation with this transaction were delivered to Yasser Arafat by the Iraqi authorities. As a result of a limited trust accorded to the Kurds within the PLO groups, they are given training facilities in PLO's dependent groups.

נ"י כורדיק

LEGATION D'ISRAEL

צירות ישראל

אנקרה, כ"ד בסיון תשל"ט
19 ביוני 1979

517

א ל : מזח"ס

מאת : צירות אנקרה

הנדון: אש"פ - כורדים

רצ"ב ראיון שהופיע ב"יאנקי" מ-18.6 עם המושל
לשעבר גוקצניז, בקשר לסיוע אש"פ לכורדים בחורכיה.

ב ב ר כ ה,

ד. גרניח

העחק: סמ"ד

THE PLO AND THE KURDISH MOVEMENT IN TURKEY:

-- Political weekly Yankı (June 18-24) interviewed retired governor Ergun Gökdeniz on the subject of "PLO's aid to subversive trends in Turkey" as was claimed by Robert Moss in the Daily Telegraph.

Gökdeniz: A kind of forceful pretention is perceived in Robert' Moss' story from the angle of its conclusion. It is known that there are more Turks than the Kurds at the PLO camps. As for the soldiers and officers of the PLO, they have been trained in Arab countries, Communist China, the Soviet Union, North Vietnam, Yugoslavia and Bulgaria. They have been trained for wars of liberation to be fought with Marxist-Leninist methods. The weapons procured by the PLO are being given to these militants provided that they agree with the objectives of the PLO. Yet, it cannot be claimed that the PLO was supporting the Kurdish movement openly, and providing it with weapons on a large scale. It is true that the extremist Marxist groups have started to play a part in the Kurdish movement in Turkey. This time, this method is being tried.

Yankı: It is claimed that the PLO was acting as the propaganda mechanism of the TKP (The Turkish Communist Party). What is your view on this subject?

Gökdeniz: Despite to a dense armament, the scarcity of action or even the absence of it surprises foreign intelligence organizations. The active part played by the PLO in the Iranian developments makes foreigners (observers) ^{to} assume that in a Kurdish movement aimed at weakening Turkey the Marxist-Leninist methods are being used, and the PLO would play an effective part in the movement. The Democratic Front of Nayip Hawatme and Georges Habbash, who propagate their views to all classes of people in order to realize their objectives, has announced many times openly that the Front was supporting progressive liberation movements in Iraq, Iran, Syria and Turkey. On the other hand, they (the frontists) do not trust the Kurds in Arab organizations. They even consider the Kurdish nationalism as a dangerous rival against the Arab nationalism.

Yankı: It is being claimed that the extremist leftist groups in Turkey are being provided with weapons by professional smugglers via Syria. What do you say?

Gökdeniz: It is a known fact that the extremist leftist groups in Turkey are being supplied with weapons via the Syrian border by smugglers.

At the same time, it is also true that weapons and ammunition are being smuggled into Turkey from various countries of Europe by land or sea, and these arms and ammunition are being sold in high prices to customers in Turkey. Furthermore, it is also known that part of the army weapons seized by the people during the Iranian developments were transferred to the Kurdish tribes.

Yaghi: It is being claimed that the PLO was the biggest organization providing the regions in Turkey where the Kurds live with weapons, and that the KKA subversive Kurdish groups are playing the most important part within the extremist Marxist groups in Turkey, and they have assumed an ideological image. What do you say?

@Skdeniz: The aid extended to the Kurds was criticized fiercely within the PLO. For example, Colonel Osman Haddad (Nbu Cafer) had been accused of selling 15 million liras worth of weapons owned by the terrorists to the Iraqi Kurds, and documents in relation with this transaction were delivered to Yasser Arafat by the Iraqi authorities. As a result of a limited trust accorded to the Kurds within the PLO groups, they are given training facilities in PLO's dependent groups.

+ + + + +

אנקרה, י"ד בסיון תשל"ט
9 ביוני 1979

485
ש מ ר

א ל : מזה"ם

מאת : השגריר אנקרה

הנדון: עלילות על סיוע ישראלי לכורדים

(1) לפני כשבוע הזדמן לי לשוחח עם שלשה אנשים בזה אחר זה בענין הנ"ל: יועץ שב' בריטניה ה' בארט (Barrett); ממונה מדור ישראל במשה"ח, ה' קראוסמנלו; ממונה על הסברה של מתורכיה, מיודענו דר' אורחן קולואולו.

(2) בעת ששוחחנו בענין הכורדים ה' בארט ספר לי כי בקרב החורכים רווחת הגירסה כי ישראלים מעורבים בתורכיה בהתססת הכורדים. לאחר שאלות על זהותם של אותם "חורכים" הצלחתי מפיו כי התכוון לא לאנשי משרד החוץ אלא לפוליטיקאים שמאלנים, והזכיר במפורש את פרופ' אוסמנול.

(3) כשיחה עם קראוסמנולו החנצלתי על פנייה ישירה למשרד רוה"מ, בקשר למסירת השדר, וחוצתה כי יוצגונו להכחיש בחקף השמועות על מעורבותנו בענין זה. בתגובתו נשמעה נימת תמיהה המשווה אף שמץ של חרעומת כי בכלל התייחסנו לענין זה. הדגיש כי לא שמענו כזאת מפיהם, כי הם דוחים שמועות הללו בכל מכל, וכשהזכרתי דברי אג'ויט כפי שפרסמו, אמר כי אג'ויט דבר על "אימפדליסטים" ולא כלל אותנו ביניהם.

(4) למחרת היום, בשיחתי עם קולואולו כששאלתי על חומרת הבעיה בתורכיה, השיב כי עתה אינה קיימת עוד ומיד הוסיף: אגב, יש שמועות חזקות כי אתם מסיתים את הכורדים, ועליך להוכיח כי אין הדבר כך. כמובן שהכחשתי בחקף, בקשתו שיעביר את הכחשתי במיוחד לרוה"מ ומקורביו, ושאלתי כל גילוי הלב, כיצד להוכיח אי-מעורבותנו? האם בעת הפגשים שנעשו אחרי המסיתים נמצא ישראלי אחד! השיב כמובן בשלילה והודה כי אין לו עצה כיצד "להוכיח" משהו שאינו קיים.

(5) נדמה לי כי מוקדם להסיק כי השמועות על מעורבותנו נפוצות בעקר בקרב שמאלנים. לכן יכולים להיות שני הסברים שונים, או אף תשלבת של שניהם: (א) הם רואים בנו נספח של המערב, וכיון ש"ידוע" כי אמריקאים מסיתים את כורדים כדי להחליש את אג'ויט השמאלני שאינו הולך בתלם, אך סבבי להניח כי ישראל פועלת בשסת. הם הרי פעלו בעראק ב-1975, נלחמו נגד חומייני באיראן, נשק ישראלי נמצא בידי קבוצות בדלניות וכ' וכ'... (ב) זו תעמולת שקר מכונת מצד פתח ועראק, מופצת ע"י אוהדיהם השמאלניים, והנקלסח מיד ע"י גורמים החוששים מפני חנועות ספרטיסטיות בתורכיה בגלל עצם תפקידם, כלומר שרוחי בסחון. ייתכן מאד כי גם אנשי צבא מדרגים שונים המבקרים חכופות בעראק, מקבלים שם מנות מרוכזות של מידע-מסעה (disinformation) עלינו ועל חלקנו במרד הכורדי בעראק ב-1975.

(6) כמובן שנמשך לעקב ולדווח בנושא הזה. נסיחתי להפגש עם פרופ' אוסמנול לשיחה יסודית אך עד כה לא הצלחתי.

ב כ ר כ ה ,

ש. אמיר

כ"ח
כ"ח

א.ל. : מזמי"ם

מאת : השגריר אנקרה

הנדון : עלילות על סיוע ישראלי לכורדים

- (1) לפני כשבוע הזמן לי לשוחח עם שלשה אנשים בזה אחר זה בענין הנ"ל: יועץ סג' בריסניה ה' בארט (Barrett); ממונה מדור ישראל במטה"ה, ה' קראוסטגלו; ממונה על הסברה של ממשל בריסניה, מיועצני דר' אורחן קולואולו.
- (2) בעת ששוחחנו בענין הכורדים ה' בארט ספר לי כי בקרב התורכים ורוחת הגיוסה כי ישראלים מעורבים בתורכיה בהחשט הכורדים. לאחר שאלות על זהותם של אותם "תורכים" הצלתי מפיו כי התכוון לא לאנשי משרד החוץ אלא לפוליטיקאים שמאלנים, והזכיר במפורש את פרופ' אוסטונל.
- (3) בשיחה עם קראוסטגלו החוצלתי על פנייה ישירה למשרד דוה"מ, בקשר למסירת השוד, ותוצאה כי ברצוננו להכחיש בחקף השמועות על מעורבותנו בענין זה. בתגובתו נשמעה נימת חמיחה המשווה אף שכן של תרעומת כי בכלל החיחסנו לענין זה. הדגיש כי לא שמענו כזאת מפייהם, כי הם דוחים שמועות הללו בכל סכל, וכשהזכרתי דברי אג'ויט כפי שפרסמו, אמר כי אג'ויט דבר על "אימפריליסטים" ולא כלל אותנו ביניהם.
- (4) למחרת היום, בשיחתי עם קולואולו כששאלתי על חומרת הבעיה בתורכיה, השיב כי עתה אינה קיימת עוד ומיד הוסיף: אגב, יש שמועות חזקות כי אתם מסימים את הכורדים, ועליך להוכיח כי אין הוכר כך... במובן שהכחשתי בחקף, בקשתיו שיעביר את הכחשתי במיוחד לרוה"מ ומקורביו, ושאלתי בכל גילוי הלב, כיצד להוכיח אי-מעורבותנו? האם בעת הפושט שנעשו אחרי המסיחים נמצא ישראלי אחד? השיב כמובן בשלילה והודה כי אין לו עצה כיצד "להוכיח" משהו שאיגור קיים.
- (5) נדמה לי כי מוקדם להסיק כי השמועות על מעורבותנו נפוצות בעקר בקרב שמאלנים. לכך יכולים להיות שני הסברים שונים, או אף תשלבת של שניהם: (א) הם רואים בנו נספח של המערב, וכיון ש"ידוע" כי אמריקאים מסיחים את כורדים כדי להחליש את אג'ויט השמאלני שאינו הולך בחלם, אך שבעי להניח כי ישראל פועלת בשטח. הם הרי פעלו בעראק ב-1975, נלחמו נגד הוסייני באיראן, נשק ישראלי נמצא בידי קבוצות בולגריה וכ' וכ'... (ב) זו תעמולה שקר מכונה מצד פתח ועראק, מופצה ע"י אוהדיהם השמאלניים, והנקלפת מיד ע"י גורמים החוששים מפני תנועות ספרטיקסטיות בתורכיה כגלל עצה תפקידם, כלומר שרוחי בטחון. ייחזק מאד כי גם אנשי צבא מדרגים שונים המבקרים הכופות בעראק, מקבלים שם מנוח מרוכזות של מידע-מטעה (disinformation) עלינו ועל חלקנו במרד הכורדי בעראק ב-1975.
- (6) כמובן שנמשך לעקב ולדווח בנושא הזה. נסייתי להפוש עם פרופ' אוסטונל לשיחה יטורית אך עד כה לא הצלחתי.

ב.ב.ה.

ש. אמיר

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

SECRET

1. The first step in the process of the CIA is to determine the nature of the problem. This is done by the CIA's Office of the Director of Central Intelligence (ODCI) and the Office of the Chief of Staff (OCS). The ODCI is responsible for the overall management of the CIA, while the OCS is responsible for the day-to-day operations of the CIA. The ODCI and the OCS work together to ensure that the CIA is able to carry out its mission effectively and efficiently.
2. The second step in the process of the CIA is to determine the scope of the problem. This is done by the CIA's Office of the Director of Central Intelligence (ODCI) and the Office of the Chief of Staff (OCS). The ODCI is responsible for the overall management of the CIA, while the OCS is responsible for the day-to-day operations of the CIA. The ODCI and the OCS work together to ensure that the CIA is able to carry out its mission effectively and efficiently.
3. The third step in the process of the CIA is to determine the resources available to the CIA. This is done by the CIA's Office of the Director of Central Intelligence (ODCI) and the Office of the Chief of Staff (OCS). The ODCI is responsible for the overall management of the CIA, while the OCS is responsible for the day-to-day operations of the CIA. The ODCI and the OCS work together to ensure that the CIA is able to carry out its mission effectively and efficiently.
4. The fourth step in the process of the CIA is to determine the methods to be used to solve the problem. This is done by the CIA's Office of the Director of Central Intelligence (ODCI) and the Office of the Chief of Staff (OCS). The ODCI is responsible for the overall management of the CIA, while the OCS is responsible for the day-to-day operations of the CIA. The ODCI and the OCS work together to ensure that the CIA is able to carry out its mission effectively and efficiently.
5. The fifth step in the process of the CIA is to determine the results of the problem. This is done by the CIA's Office of the Director of Central Intelligence (ODCI) and the Office of the Chief of Staff (OCS). The ODCI is responsible for the overall management of the CIA, while the OCS is responsible for the day-to-day operations of the CIA. The ODCI and the OCS work together to ensure that the CIA is able to carry out its mission effectively and efficiently.

SECRET

SECRET

משרד החוץ-מוחלקת הקשר

שמו

4115

** יצא

**

**

**

אל: אנקרה, נר: 162, מ: המשרד
רמ: מ, סג: ש, תא: 250579, צמ: 0100
נד: סיוע לכורדים

שמו / מידי

יוסי עיי לכורדים

נינתיים לא נשנו הפרסומים ונראה לנו מאוחר לתגובה על פרסומים
קודמים.
אם לא תהיה הזדמנות נוספת - מה טוב.

מתים ==

תפ: מנכ"ל, דיבון, מתים

פצצת הזמן הכורדית מתקת בטורקיה

הסג'ד

מאת אנדריו בורובייק

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

אנקרה

מנהיגם הפזע של רבים מהכורדים, מילה מוסטאפה ברוזאני, כינה אותם "יתומי העולם". כינם רואים פקידים טורקים רבים את הכורדים כפצצת זמן מתחת ליסודות הרעועים של טורקיה המודרנית. אם הכורדים (המשיית מיליון תי"ש שבי הסדנית) הם אכן פצצת זמן, עושה הממשלה רק מעט כדי ליפרק אותה. אדרבה, המשרד הדיכוי מחזיק את הפצצה האיסור על חייהם הכורדית, תאריכים כנגד מי שמקיצים אותה, ובפירה בסודיות התרבותית הכורדית רק מוסיפים שמוע על הסדרה של הלאומיות ה"כורדית".

מבחינה רשמית אין כורדים ב"טורקיה", אלא רק "טורקים תרבותיים". מקימה של הרפובליקה הטורקית מוסטאפה כמאל אטאטורק, ביטל את חוקה האוור על הקמת מדינה כורדית עצמאית. שלוש העקומי

לוחמים כורדיים עם תמונתו של מנהיגם מילה מוסטאפה ברוזאני

מחזות כורדיית — בי 1935, בי 1931. הכורדי שדיין מוסף לתקיים. כי יום הוא ניחון מהתסיסה הפוקדת את האוורים הכורדיים באיראן עליידי העבא הטורקי. אולם ההלום

צונחת לכפרים הכורדיים שכי חי דלות שבמזרח טורקיה.

פקיד ביטחון טורקים אמרו כי גילו כמה מחבואי נשק מסביב לר דיארבקיר — עיר שכורדים רבים רואים אותה כבירתה של כורדיסטן טאן העתידה. בעקבות גילויים אלה חשבו חילות המצב הטורקיים כי אזור, דיארבקיר אינה רק מרכז הפערים של הלאומיות הכורדית, אלא היא גם אתר של השלכות אלקטרוניות מתחכמת אמריקאית לעיתות ומעקב אחר טיילו ניסוי מוביטויס. ובאזור זה מנקרת עיר גיים במיוחד דלוחם של הכורדים: בעלי אמונות שאינם מתגוררים כי מקום מחזיקים בשליש כמעט סכל האדמה הראויה לציבור. ביטח אהון מחפשים אין מפרכת מים או חסי כל, ויש אהון מן החושבים הם אנאלכסיתים.

גורמים אלה דחפו מאן ומתמיד כורדים רבים אל השקאל הקיצוני לזכרי מקורות ממשלתיים, כל חי נשק המאגר לאזור הכורדי הוא מוצעת סובייטית או צ'כוסלובי קית, ולפחות שלושה ארגוני מחי תחת הדיכויים כונו כורדיסטאן עצמאית הם שכלליים.

ה"סג'ד" הכורדי

קיימים, כמובן, מאתיאלטים כורדיים שהשתלבו במרקם החברה הטורקית. כיום כורדים יושבים ב"פרלמנט, ורבים אחיים מחזיקים ב"פקידים ממשלתיים. למושל, במשי רד הממשלתי לעבודות ציבוריות יש שיעור גבוה של עובדים כורדיים, כיוון שהשר סיראפאטין אלציו הוא נכבד כורדי מסירת. לפחות שני כורדים החזיקו בתפקידים מוי ניסטריאליים בממשלות קודמות, פאריט מאלאן ששימש כשר ההגנה בשנים 1975-1977, וקאמראן אינאן שעמד בראש משרד האנרגיה. לי אנשים אלה נראה רציון המדינה הכורדית העצמאית רחוק, אם לא בלתיאפשרי לגמרי. אולם רובם מצווינים בהכרזה רשמית בשאיר מות ובמאורשת התרבותית הכורדיית.

מבחינה זו ראש הממשלה בילאן אצ'וויט וממשלתו הנמצאת שמאלה כעט מהמרכז, חללים בדרך קודי מיהם השמרנים. כל פאמני הכורדיים הטורקים להניץ אה שפתם מ"תיארים כ"התרבות". כאן 1934 כי אסרה השפה הכורדית הכתובה, אף שהממשלות יכלו לעשות רק מעט כדי לעקור משורשיה את השפה והמדינות, והוא השגשגת לא רק כספרים רחוקים אלא גם בערים בעלות אוכלוסיה כורדית. לפתים קרובות מוהרים מאיראן ומציראק ספרים ותקליטות בשפה הכורדית, העוברים מכית לבית.

"הסג'ד" הכורדי, כדברי פקיד טורקי אחד, תביא לשיחוף פעולה תדוק בין פקידים טורקים וצירא קום. הגנרל קאנאן אווראן, ראש המטה הכללי הטורקי, ביקר בז בגדד בחודש האחרון, שם לפי חי שמועה עיבד עם העיראקים תוכי נית להתמודד עם התקוממויות כורדיות פוטנציאליות באזור הגבול תרביש.

לאיש לא איכפת

הכורדים אומרים כי הם מונים 16 מיליון, כמחצית מהם חיים ב"טורקיה, חמישה מיליונים חיים ב"איראן, 2.5 מיליונים חיים בעיר ראק, יש ריכוזים כורדיים גיברים בסוריה ובברית המועצות, אך ב"שנים האחרונות דחת על תסיסה מועטה בלבד של כורדים במדינות אלה. התקוממויות הממושכות ב"יורק, וקרוב לוודאי העקובה מדם ביוהר בשנים האחרונות, פרצה ב"ציראק, היא הסתיימה ב"1975 כא" שר השאה באיראן שם קץ לשיחוי לבראזאני, קרוב לוודאי תחת לחץ אמריקאי, ברוזאני סת בגלות ב"חאשינגטון השנה.

בעקבות נפילתו של השאה, החלק הכורדים להתקומם במדינה זו. תתי נגשויות בין סיפוח כורדית לחייר לים איראנים עוררו דאגה גיכרת בקרב הממשלה הטורקית, הושיטת מהגובת שרשרת, דאגה זו כה גבי רת עד כי סוכנות הידיעות תרשי מיתלמחצה, "חדשות אנטוליה" קי" בלה הוראה שלא להשתמש בשפות "כורדיים כורדיים" בדיוחיה על חי אירועים באיראן, אלא רק בשפת "מתגנדים מקומיים".

הכורדים, שמוצאם תוצריאירופי ולא אחת הם בלונדים וכחולי עיר ניים, גאים מאוד בלאומיותם. מרי ביחס כשתייכי לכה הסוגית של האיסלאם, אולם מצעים ביניהם האדוקים בדתם. הכורדים מאוחי דים לא רק עליידי השפה והמסול רת, אלא גם עליידי מאות שנות מאבק לעצמאות. ב"1920 נראה חי כורדים כסרובים מתמיד להשגת מדינה משלהם. חוזה סוואר דיבר אי על מדינה כורדית באזור הכורדי של האימפריה העות'מאנית שהתי פרקה. הקמת הרפובליקה הטורקית שמה קץ לשאיפות אלה הכורדים באיראן הכריזו על רפובליקה עצמאית ב"1946. נסיגת הכוחות הס"י ביימים מצפון איראן הובילה לטה קפה גדולה על הכורדים מאד ב"צבא האיראני המתקדם.

"לאיש לא איכפת באמת מה קיי רת לכורדיים", אמר ברוזאני לפני מותו. חי אלה דבריו המרימים של מנהיג כוים, אך לכורדים איכפת, וזעמם הווסריבלנוחם מוסיפים ב"עה על סכר הקשיים של טורקיה

גם יצירה חינוכית וגם מחקר סוציולוגי

מאחורי המסך
מאת יוסף שריק

"דיונוגוף 99" יצירה של המסר "הלהקה" יוצג בתור הודש ימים על מסכיני.

סרטו של אבי נשר, "הלהקה" הינו צג בטלוויזיה כיום העצמאית, וזהו בו לפי המסורת, כמספר העופים אשר הוא בארץ בתהלות ה"איר" הם נהנו מהסרט לא פחות וויזיון. אם לשיעור לפי העלפנים, הי מכתבים ותשיחות בעל פה, שהיו נלהבים מאוד.

אין תיבה שאבי נשר מניסיונו עתה, כי קהל הצופים שלנו, בעיר ויחזיה ובבתי הקולנוע, הוא הרבה יותר מתקדם ויטענו הרבה יותר בשל מבטו שמיניהם בדרך כלל אלה הדואים עצמם "שחורים" כי שטה זה, הוא העברית על כמה שרי טים טובים ונענועיות, אשר נחפזי ל"סרטי קופה" בישראל — ולא היה לו שום סיכוי לשכנע בכך את בעל הסוד הזה.

כאשר כתב ספר "עירן הראל את "הלהקה", נאסר להם כי התסריט אינו די וול ובמאלי שיזכר הזכות בהחזון השקפות, אולם, את הסרט ראו עד היום 50 אלף "ישראלים".

ושבו: לגבי "דיונוגוף 99" נשען כי הדיונוגוף הם יותר מדי סביר קים וסתהכסבים וכי העלילה איננה סגסומטאלית יותר כדי קרינה לי נשיאלות — בלומר: זו תעורבת של עובדות ודמיון, כמובן, אבי לא ויהר. ב"דיונוגוף 99" ספר שלא ויהר, ב"הלהקה", הוא אפילו סביר, כי

"דיונוגוף 99" הוא סרט הרבה יותר מלהיב ומשכנע מהדומה.

גידו זגרי
באולפן, על שולחן הדיווח, ראיתי טעימה יפה גידו גוב, המזעם גוער כגליה עטרי המתחפפת, לאחר שי בילתה לילה ימים עם גבר אחר. בעיניו של המזכיר נבה גידו גוב את גור, באכזריות רבה, בשעה הי צילומים הונח גלי המסכות — וי העלם הצופה ו"אן כיפטי לא הפי

סיק את הצילומים, הלך עמו רב ויהי סית עד אשר הרגיע את גלי. בפעינה אחת מתנהגתהבים ענת עטמן (גיבורת, אסקיבו לימון) עם גידו גוב, הסכם — טוען אבי נשר — נהפך לחלק בלתי נפרד של הניסיון האמיתי של המזכיר שלנו. השיעור של טעינות מין לא נעשה כדי ליי פות ב"קופית טובות".

הסרט, "דיונוגוף 99" מגולל את סיי פירט של שלושה אנשים צעירים: גידו גוב, גליה עטרי ומאיר מווי סה, הסותפים לדירה אחת לשאיפות

גידו גוב וזגרי

דיונות, להקות, לכיטולנות וליאנס. גידו רוצה להיות סופר סרטים. הוא פגיע, הסר מניחה, זהו סודאג משהוא מגיע לספקנה כי הדרך הי יחידה להשיג כשרה זו היא באסי עצות הקולנוע המסחרי.

והסרט הראשון שהוא עושה עם חבריו — על השכונם — הוא, סרט טיפוס, במתכונת גידו לואיס. הי משקיע הונה בסרט צוחק, נהנה, ויפטרם לכסלו. הסרט — הוא טען — מוכר את עצמו, לא את המוצר שלבעני הוא מוצר. הסרט המסחרי השני ששען היה אנונימי, ילדותי, ויק מתוכן — כפי שאכן אנו רוי אים רבים כשוהי על מסכיני. וכך היה גם הסרט הבא ונם הסרט הבא אחריו. גידו העליח, "לשנות" סרי יורה נהפך לעשיר, להצליח — אבר מתייחס בשאשנישט לעבודתו.

גלי עטרי היא מיסיקאית בבסיס חה, בעלת עתיד, אבל מעדיפה דהיי ששן על גידו גוב, גידו דוהה את

טסירותה לו בגלל שני טעמים: רא" שית, כפני שהתסירות כזאת עליה להשקיע אך ורק בעבודתה ובשא" פותיה האכזריות. שנית — הוא יפטר בקנאות על חרותו ועל עני כאותו.

מאיר מוויסה, הטיפוס הרומנטי מתאהב במיד כנענות שאין ברתו להשיג. סוויסה מאוהב באחבה.

עו שאהות
אבי והמפיקים שלו דוד שפירא יארגנו מילצין — ישראלית המתגורר בחו"ל — ניסו להציג את סרטם זה כפני שלושה סוגים של צופים: אבי שי צבא, טיעלי בתי"הרשית וקהל צופים מעורב, בבתי הקולנוע שלנו. הם נאלו אם הסרט אוטנט טיפוס את המציאות ואם הצופים מבוגרים להדהות עם הטיפוסים, ואם הם סבורים שהסרט הוא טוב מאוד, טוב, אי בינוני.

אם כי בחשיבות נמצאו הבדלים

סוכנים משטח למלחמה בס

נושפט
מאת זאב סגל

על עצמו את המשימה העלילת, ויהי חפש יחיה לרבים הנגיב, יק בלילה מאחרי קבלת הריבוי הגנוב תחיל המשימה לשלוח אל המערער של-הים טיסונים שלה — כדי להשיג ראיות כנגד המזכיר יכני להחזיר את הריבוי הגנוב לבעלי החיפויים.

אחריות מריזית
בכל המקרים

בהתקף הערפיר היידי טיפוסים כנגד התנגדותה של המסכרת ביתו המשפט העליון הכוע יצחי בשתי

ההתהם של סיבני מסיירת הריב סתובות עבריות, ומפעלתם של אנשי משטרת מוסקוים, ניו שיטתי שר פתיח לסי המשימה בביעני צי מילות שליליות — הוא תופעה מקור בלה לצורר ההתהם בפעם, המני רה של אנשי משטרת בקים סבי-היה של עתידות עתידות הריב

הארץ

משרד החוץ

עבודות

22-05-1979

רמז

אל:

נושרד החוץ-מחלקת הקשר

5928

**

151

101

**

**

**

אל: אנקרה, נר: 38, ס: המשור
 דת: ב, סג: ס, תא: 060579, רח: 1530
 נד: שדר דהמי

N

✓

3

Handwritten signature

סודי/בהוליי

אמיר

שדר דהמי - טלך 25

1. הטענות נגדנו בענין הכורדי היו אחת הסיבות לשגור העדר, לכן אין מקום להוציא הקטע. ראה במיוחד קטע לה טונד מה 29.4-
2. דהמי מסכים להחליף המילה DEMOCRATIC - 1 FREE
3. בשלב זה אין דהמי מוכן להוכיח שליח מיוחד. אם אגבי'ט ישיב על אגרתו, יהיה מוכן לעיין בכך. כמובן מוכל לדבר בנידון עם ראש לשכתו בהתאם להנחיות קודמות. מותים

תפ: שהח, דהמ, סרהמ, מנכל, דיבון, מותיס, ר/מרכו, פמת, דם

7535 י"ד 1510579

בלח"ס

חצב

3.5.79 / 843 / 001

כתבה מיוחדת

Handwritten signatures and initials in blue ink.

הבטיה הכורדית
בצל המאורעות באיראן

תוכן הענינים
=====

1. הקדמה----- 1
2. עמדת המעצמות----- 1
3. עמדת ישראל----- 1
4. כינוס מפלגות השמאל חכורדיות בברלין----- 2
5. הבעיה חכורדית בראי המאורעות באיראן----- 2
6. האם עתיד העם חכורדי באיראן לזכות באוטונומיה----- 2
7. חכורדים בתורכיה----- 2 - 3
8. מה יתרחש בתורכיה אחרי מאורעות איראן?----- 3

הערת חצב: כותב המאמר הינו פריד אלח'טיב, הכותב כיום
ב"אלחואדת". בשנים 1968 - 1972 כתב אלח'טיב
בכתבי העת "אלאסבוע אלערבי", "אלכפאה" ו-"אליום".

1. הקדמה

בכתבת תחקיר, פרי עטו של פריד אלח'טיב, המתפרסמת מעל דפי כתב העת הלבנוני "אלחואדתי", סוקר הכתב את תולדות המאבק הכורדי לעצמאות. לאחר סקירה הסטורית מאלפת, שאין בה כדי להוסיף פרטים בלתי-ידועים, מגיע כותב המאמר לשאלת המפתח, והיא: מה רוצה העם הכורדי לאמיתו של דבר?

דומה, כי יישות עצמאית או שלטון עצמי ניצבים בראש מעייניו של העם הכורדי, שכן הכורדים שואפים לזכות בהגדרה עצמית בתורכיה ולשלטון עצמי באיראן ובעיראק.

בנקודה זו מתמקד הכתב בשאלה הקרדינאלית המתבקשת מאליה, קרי: האם ניתנות מטרות אלה של הכורדים להשגה?

2. עמדת המעצמות

עמדתה של ארה"ב אינה אוהדת ואף מתנגדת לעצמאות של העם הכורדי. יחד עם זאת, לא מהססים האמריקאים לעשות שימוש ב"בעיה הכורדית" כמכשיר להגשמת אינטרסיהם בזירה המזרח - תיכונית, תוך שהם תומכים באורח לא - ישיר באנשי הפלגים היריבים של ברזאני וטלבאני.

עמדתה של בריה"מ אינה שונה מבחינה עקרונית, שכן גם היא עושה שימוש פוליטי בבעייתו של המיעוט הכורדי. ברם תמיכתם של הרוסים קטנה לעין שיעור מזו של האמריקאים. הסובייטים השכילו להבין, כי המיעוט הנרדף הזה הינו בבחינת מחסום המפקיד בינם לבין המפרץ הערבי. עיקר הסיוע הסובייטי מוגש ל"תנועה הפרוגרסיבית הכורדית" ובראשונה ל"מפלגת השמאל הדמוקרטי"; זו האחרונה משתפת פעולה עם המפלגה הקומוניסטית בתורכיה. עובדה זו יש בה כדי ללמד, כי הסיוע הסובייטי לתנועה הכורדית אינו חורג מסיוע פוליטי גרידא.

אלח'טיב מציין בהקשר זה (הערת חצב: ובנקודה זו קשה לעמוד על טיב המקורות מהם ניזון הכותב), כי חלק לא מבוטל של "הכורדים השמאלנים" בוודאי שלא היו מתנגדים לכך, שבריה"מ תסייע בעתיד לכורדים שבתורכיה גם במישור הצבאי ולא רק במישור הפוליטי-מילולי.

לאמיתו של דבר, ניצבות מכשלות רבות בדרכו של העם הכורדי להגדרה עצמית, כשהחשוכות ביותר הינן תולדה ופועל יוצא של היותם פזורים במדינות שונות ושל הימצאותם באזורים עשירים בנפט.

דומה, כי כוונתם של הסובייטים לסייע לכורדים להקים שלטון עצמאי, כוונה שניתן היה ללמוד עליה בעבר הלא - רחוק, בד בבד עם תמיכתם של מנהיגי הקרמלין בפלג השמאלני של התנועה הכורדית - יש בגורמים אלה כדי להרתיע את ארה"ב מלתמוך בכורדים. לכך יש להוסיף את העובדה, כי ברה"מ נמצאת עתה בעיצומו של מסע "התקפה" אינטנסיבי במזה"ת.

3. עמדת ישראל

בהתייחסו לעמדתה של ישראל, טוען אלח'טיב, כי ישראל מתנגדת להקמתה של מדינה כורדית. ישראל מעדיפה להשתמש בכורדים, בעת הצורך ובמידת האפשר, במסגרת פעילות מכוונת נגד מדינות שונות באזור.

4. כינוס מפלגות השמאל הכורדיות בברלין

בשלהי חודש פברואר 1979 נועדו בברלין נציגיהן של שלוש מפלגות שמאל כורדיות שהגיעו מתורכיה, איראן ומשתי מדינות ערביות אחרות. בפגישה נדון עתיד המאבק הכורדי והוחלט על מינויה של וועדת תיאום משולשת שתוציא אל הפועל את עיקרי המדיניות עליה הסכימו השלוש. באי הוועידה אף החליטו להוציא עתון כתוב בערבית, שמגמתו להסביר את המצע הלאומי של התנועה הכורדית. דומה, כי הכורדים החליטו להחדיר את המניעים למאבקם אל דעת הקהל הערבית.

אחת ההחלטות הבולטות ביותר שנתקבלו בפגישה היתה ההחלטה בדבר הידוק שה"פ בין החזית הדמוקרטית הכורדית לבין האומה הערבית והעם הפלסטיני.

5. הבעיה הכורדית בראי המאורעות באיראן

אלח'טיב סבור, כי הוועדת הכורדית נערכה בעקבות נצחון ההפיכה באיראן. המצב החדש שנוצר באיראן איפשר לתנועה הכורדית שבה להתאושש; המפלגות הכורדיות החלו עצות מעל פני השטח, ולאחר שנים של פעולה במחתרת החלו פועלות בגלוי. הדברים הגיעו עד כדי קיום פסטיבל המוני של המפלגה הדמוקרטית הכורדית במהאבאד, פסטיבל בו נכחו 50 אלף איש ובמהלכו הוכרז על "האמנה הכורדית", אמנה זו כוללת עשר נקודות, שהעיקרית בהן היא הדרישה להענקת אוטונומיה למיעוט הכורדי.

למצעד המחאה זה קדמה הפגנה כורדית רבת - משתתפים, בה נטלו חלק 12,000 איש מאזור סאקיה שבצפון - מערב איראן. גם דרישתם של מפגינים אלה התמקדה בהקמת אוטונומיה לכורדים. סוכנויות הידיעות לא איחרו לדווח על תפיסתם של מחנות עבא ותחנות משטרה ע"י הכורדים באזור ואף בגבול שבין איראן, עיראק וברה"מ.

6. האם עתיד העם הכורדי באיראן לזכות באוטונומיה?

כששאל ערפאת את ח'ומייני על עתיד הכורדים באיראן, השיב לו זה האחרון, כי הכורדים יהיו שווים-זכויות כיתר תושבי איראן, הן מבחינה פוליטית וכלכלית והן מבחינה חברתית ותרבותית. כשהתעקש ערפאת להבין את מצבו המיוחד של העם הכורדי, אמר ח'ומייני, כי זכויות העם הכורדי יבואו לידי ביטוי ב"אוטונומיה מוגבלת".

7. הכורדים בתורכיה

בתורכיה מצפים הכורדים לתקופת תור הזהב. לתנועה הכורדית בתורכיה נסיון רב, שכן היא פועלת תוך שמירה על שני עקרונות: ארגון מחתרתי ופעילות עממית. הכורדים הצליחו להשתלט על מספר איגודים ודרכם חדרו לצמרת הצבורית ולהתאחדויות החשובות ביותר בתורכיה - הפועלים, הנשים, הנוער והסטודנטים.

לכורדים התורכים 12 בתי הוצאה לאור באנקרה, באסטנבול ובדיאר - בכר. כמו כן מפעילים הכורדים במות הסברה ועיתונים שונים. בעת האחרונה קיימו הכורדים שלוש שביתות והפגנות בערים הכורדיות, וכיום הם מעלים את בעיותיהם בפורום של בית הנבחרים התורכי, כשהם מיוצגים ע"י נבחריהם.

בתורכיה מנסים כעת לבטל את השמוש בשם "הכורדים ההרריים", מגמה שהביאה לא אחת לתגרות ידיים בבית הנבחרים התורכי.

המצב הפנימי בתורכיה הינו על סף הדרדרות. צופים, כי בבחירות שתערכנה ביולי 1979 תיפול ממשלתו של אצ'וויט ובמקומה תקום ממשלה חדשה בראשותו של סלימאן דמירל ואולי גם ממשלה צבאית.

העובדה שראש ממשלתה הנוכחי של תורכיה מתייחס בחיוב לבעיה הכורדית ולסובייטים מחזקת את הדעות בדבר עימות צפוי בין הימין והפשיסטים לבין התנועה האסלאמית. כיום שולטת בכפר התורכי "התנועה הנורסית" שהכורדים מהווים בה רוב שמשקלו מכריע. חשיבות ניכרת יש לעובדה שאמו של מייסד התנועה היתה כורדית. תנועה זו, הפועלת במחתרת, נעזרת בקציני צבא וטפגינה כמיהה והתלהבות לירושלים ולפלסטין. התנועה אף מביעה את נכונותה להילחם למען ירושלים ופלסטין.

מה יתרחש בתורכיה אחרי מאורעות איראן?

משקיפים סבורים, כי כבר כעת מתנהלת מתחת לפני השטח מלחמה מרה, וזאת במסגרת "משחק האומות" שבצפון המזרח התיכון. משכילים כורדיים מתונים הביעו לא אחת את דעתם, כי הכורדים יכולים להפסיק לשמש כדור משחק בידי המעצמות והמדינות הפועלות באזור, וזאת ע"י אחוד מאמצים בין מהפכת ח'מיני באיראן לבין "התנועה הנורסית". בדרך זו יחפכו הכורדים לשותף פעיל ולא יהיו עוד כלי - שרת בידי תורכיה ואיראן.

עריכה : אי

הדפסה : חל

הגהה : תוליה צבאית

משרד החוץ-מחלקת הקשר

שמו

6851

**

**

**

**

אל: אנקרה, נר: 152, מ: המשרד
 דח: מ, סג: ש, תא: 290479, וח: 1500
 נד: דברי אג'ביט

מיידי/שמו

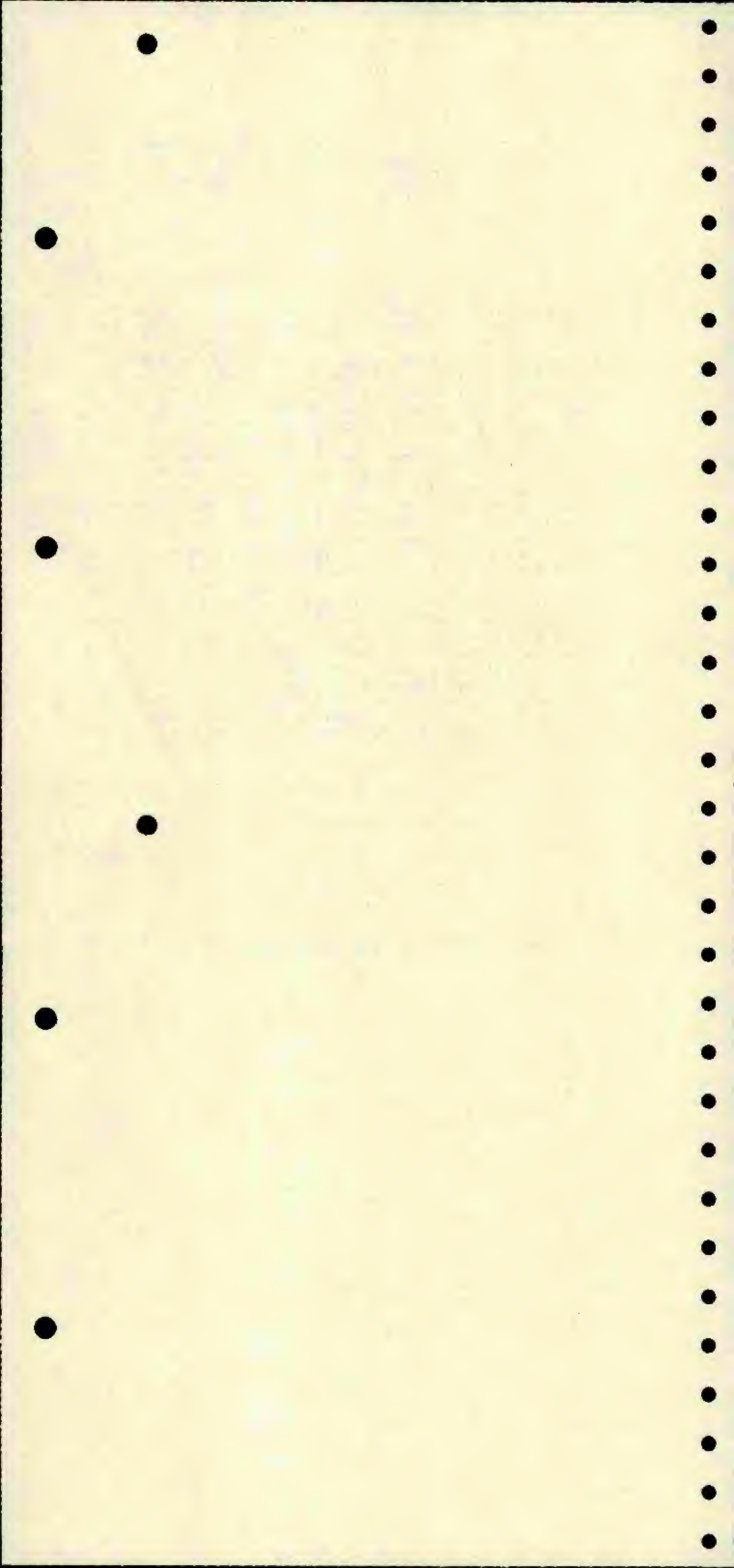
נאום אג'ביט שלך 27.

דברי אג'ביט והתדבבות השמועות המופצות כנראה גם מחוגים רשמיים
 על סיוע ישראלי להתערבות הכורדים מחייבים לדעתנו תגובה
 נציגנו בכמה מישורים.
 א. במישור הרשמי אנו מציעים שתפנה הן אל ראש לשכת אג'ביט והן
 למטה יח וחביע תמיהה על דברי רוה'ימי. ישראל מעוניינת בתורכיה
 חזקה ומאוחדת מאידך ישנם גורמים המעוניינים בהגברת התסיסה
 והחלשתה של תורכיה. התסיסה האתנית באזור ובמיוחד באיראן
 מלוות על ידי גורמים שאין להם כל ענין בסיוע לישראל או
 'הקלת הלחצי' מעליה כפי שהתבטא אג'ביט. נהגור נא בסקירה 493
 מיום 22/4 שנשלחה אליכם. חולשת המשטר המרכזי באיראן מחזק
 והתערבות אתנית באיראן משפיעים על המצב בתורכיה. ההתערבות
 אינה מצמצמת לכורדים בלבד. עובדה היא שגם המיעוט הערבי
 בחו'יסטאן חותר לאוטונומיה. קבוצה של תמישה ארגונים באזור
 דרשה בשבוע שעבר אוטונומיה וטענה שהשאה דיכא את זכויותיהם של
 3.5 מיליון תושבי האזור. נראה שהמשטר באיראן אינו יכול
 עמוד בלחצם של המיעוטים השונים ואישים בכירים בשלטון מתבטאים
 לאחרונה ברוח של מתן יתר אוטונומיה, לא רק לכורדים אלא גם
 לערבים כחוצתאן למשל.
 ב. אנו מציעים שתיוזם שיחות תדיר למספר עתונאים בכירים בין
 הדגשת אי מעורבותינו בכל הנושאים הפנימיים בתורכיה ובמיוחד
 זה של תסיסה המיעוטים והרקע האזורי הרחב יותר לתסיסה זו.
 ג. בהמשך לשיחתך עם ספירס מציעים שתקיים שיחה דומה גם עם
 עמיתך הגרמני במגמה זהה היינו של הפרכת מעורבותנו.
 ד. בנפרד קטע מ'ילה-מונדי' על כך שהחלת המשטר הצבאי באה בין
 השאר למנוע התלקחות מטר פנימי על רקע דתי כפי שקרה באיראן.
 מציעים שאם יחזור נושא ההתבטאות בועדת חו'יב שלנו תשיב שאין
 אמת בדיווחים אלו. יתר על כן, העתונות במערב מלאה בתבנות ברוח
 זאת ומקורן אינו בישראל.

משרד החוץ-מחלקת הקשר

מזתים

תפ: שהח, דרהמ, סרהמ, מנכל, סמנכל, ממת, דרם, מזתים

33

ל' בניסן תשל"ט
27 באפריל 1979

Handwritten notes: *fr*, *חלק 2* with a checkmark, and *דוד* with a checkmark.

אל : ה מ ר כ ז

מאת: השגרירות, וושינגטון

הנדון: מאמר על הכורדים

... הנני מצ"כ העתק של מאמר שנכתב בידי ד"ר ג'ורג האריס ממחמ"ד / INR
על הכורדים.

המאמר פורסם ברכעון ANNALS. שהנו בטאון האגודה האמריקאית
ללמודי מדעי המדינה.

ב ב ר כ ה ,

Handwritten: *26.1.79*

דוד תורגמן

העתק: מ ז ה י " ס ✓

Ethnic Conflict and the Kurds

By GEORGE S. HARRIS

ABSTRACT: The Kurds seem further from autonomy or independence today than in the past. In part, the cause lies in their disunity in language, religious behavior, and especially tribal structure. The division of their core area among Turkey, Iran, and Iraq after the First World War assured Kurdish nationalism major opponents. In Turkey, the government has attempted to deny the very existence of Kurds as a separate people. While Kurdish leaders can exploit the multi-party system to establish local power bases, they must eschew overt ethnic agitation. In Iraq, the military move of the Barzanis was ultimately squashed by a determined, well-equipped central government. Only minor dissidence seems possible to continue here. In Iran, once the USSR's wartime occupation of the northern part of the country ended in 1946, the Kurdish Republic of Mahabad which the Soviets had stimulated and facilitated collapsed. The shah has since maintained tight political control, while permitting the Kurds some cultural expression. Although there is, thus, little prospect of a renewed Kurdish military bid for autonomy or independence in these three states, economic grievances are likely to continue to foster a sense of ethnic identity among the Kurds.

George S. Harris was trained as an historian of the Middle East. After receiving his Ph.D. degree from Harvard University in 1957, he was assigned to the American Embassy in Ankara. On his return in 1962, he served in various governmental positions in Washington dealing with the Middle East. At the same time, he published articles and books on Turkey and since 1968 has been a Professorial Lecturer at the School of Advanced International Studies. At present he is Director of the Office of Research and Analysis for Western Europe in the Bureau of Intelligence and Research in the Department of State.

INDEPENDENCE or recognition as a national entity have both eluded the Kurds. Some of the frequent Kurdish revolts in the twentieth century have sought autonomy; others avowedly aimed at complete independence in a sovereign state. But the fate of all of these insurrections has been the same. No Kurdish movement has succeeded over the long run even in extracting major concessions. Today Kurdish autonomy, let alone independence, seems further from realization than ever.

Yet the Kurdish question seems unlikely to disappear entirely. These people form a more or less indigestible lump clustered in a clearly definable contiguous area—an arc north of Mesopotamia, stretching from near the Mediterranean to the headwaters of the Tigris and Euphrates rivers to the edge of the Iranian plateau. Kurds are as numerous as other peoples who have formed nation-states. Using the criterion of linguistic background, the best test of Kurdishness, it is reasonable to estimate that they number at least 10 million.¹ Thus, while they have conspicuously failed to achieve independence by military means, they are nonetheless too numerous to be easily swallowed up.

The inability of the Kurds to establish their own state reflects the nature of their opponents and the tangled international situation that they have faced in the twentieth

century. It also testifies to important disabilities that the Kurds have suffered from within. Indeed, it may well be that for all their reputation as doughty mountain warriors they are not as promising subjects for a national movement as is often imagined. The elements of disunity that affect Kurdish political organization must, therefore, be carefully inspected.

OBSTACLES TO NATIONAL UNITY

Although the Kurds are easily distinguishable from the rest of the world, they are by no means united. Kurds are set apart from their neighbors chiefly by language. Kurdish belongs to the Indo-European family and is a close relative of Iranian. Yet Kurdish is not at all a unified tongue. It is divided into at least three major dialects. Kurdi, subdivided into Gurani and Sulaymani, is spoken by many Iraqi Kurds and is the most common written language. But Kirmanji, itself broken into Mil and Zil subdialects, is used by nearly two-thirds of the Kurdish speakers. Zaza, the third major subdivision, is confined to a group of Kurds in central Turkey; it is not readily intelligible to natives of either of the other two dialects. Thus, though language is the surest touchstone of Kurdishness, dialectical differences militate against a common sense of ethnic identity.

Religious behavior also divides the Kurds. To be sure, the overwhelming majority are Sunnis of the Shafii rite, a version of Islam not widely practiced by others in this region. However, on the level of tribal religious practices and adherence to mystical orders, major divisive tendencies come into play. Kurds seem particularly drawn to various dervish brotherhoods (es-

1. This figure represents a projection of linguistic evidence from various censuses in Turkey, Iran, and Iraq. It includes some 600,000 Kurds estimated to live in Syria and the Soviet Union. Some, particularly in the urban centers outside the core area, no longer speak Kurdish; many of these, especially in Turkey, may for all practical purposes be considered assimilated.

pecially the Nakshbandis and the Kadiris) and to unorthodox Islamic sects (such as the Nurcular in Turkey and the Ali Ilahis in Iran and Iraq). Even more significant, many tribal leaders—for example, the Barzanis in Iraq and the Kufrevis in Turkey—also combine hereditary religious leadership with their temporal authority. This combination serves to intensify tribal distinctions among Kurds.

Tribal structure is no doubt an important impediment to a national movement. In such societies, the unit of loyalty rarely ranges beyond the tribe; the individual is born into a series of family relationships from which he cannot disentangle himself as long as he remains within the system. And this traditional organization formed from aggregations of clans suffers from built-in rivalries and conflicts with neighbors. Disputes over grazing rights and marriage partners typically set adjoining tribes against each other. These feuds are so deep and hallowed with time that it takes extraordinary circumstances to band tribes of a region together even against outsiders. Hence, the Barzanis in northern Iraq were opposed to the end by their traditional tribal rivals; the Baghdad government was able to field loyal Kurdish units several thousand strong. Also, for dynastic and family reasons, one of Mulla Mustafa Barzani's own sons actively collaborated with the Iraqi central authorities against his father.

Tribal organization, however, is gradually breaking down, as the seminomadic, transhumant, and pastoral life become less prevalent among the Kurds. In towns and cities of the Kurdish region as well as the major urban centers in Turkey, Iran, and Iraq, there are growing numbers of detribalized Kurds. The latter are generally better educated

than their rural brothers and are far more likely to identify with an overarching ethnic cause. A number among them have embraced reformist or radical social doctrines, which at least in theory reject the traditional tribal system as archaic and backward.

Yet it has been within the tribal structure that all major twentieth-century Kurdish leaders have operated. The most successful—Sheikh Said in Turkey, Mulla Mustafa Barzani in Iraq, and Qazi Mohammad in Iran—have managed to go beyond their immediate tribal frame to attract confederations of tribes. The bandwagon effect of charismatic personality and the fame of success against a commonly despised central government have combined to bring allies to the cause. But at best, these have been a loose congeries of disparate elements ready to defect in the face of outside strength and always calculating their own factional advantage. These movements have broken down into their basic tribal units with great rapidity once the paramount leader surrendered or was forced off the scene.

OUTSIDE OPPOSITION

A serious complication militating against a national movement embracing a majority of the Kurds has been the division of their core area among Turkey, Iraq, and Iran. The arbitrary line drawn after the First World War frustrated realization of the Kurdish autonomy provided in the still-born Treaty of Sevres of 1920 and assured the Kurds not one, but three major adversaries in any move for autonomy or independence. In Turkey, where today somewhat over 4 million Kurds reside, they are outnumbered about ten to one by the Turks.

The some 2.5 million Kurds in Iran and the 2 million in Iraq each form at most about 20 percent of the population of these states. In this situation, the energies of the Kurds have been focused outward to deal with these national capitals rather than inward in efforts to come together across national frontiers.

In Turkey

All efforts at Kurdish autonomy or independence were consistently and firmly suppressed by the Turkish Kemalists. On the one hand, in 1919 Mustafa Kemal Atatürk ordered his followers "to proceed in such a manner as to destroy the possibility of a separatist movement by the Kurds."² At the same time, in order to assure maximum support in the Turkish struggle for independence, he wooed the Kufrevis and other powerful Kurdish leaders; in the Grand National Assembly he made a special point of defending the brotherhood of Turks, Kurds, and other "Islamic elements."³ Ismet Inönü at the Lausanne Peace Conference frequently spoke of Turkey as the "homeland of Kurds and Turks."⁴ What Ankara principally intended by these references, however, was to buttress claims for the inclusion in Turkey of territory inhabited by Kurds.

The wartime phase over and a more coherent political machine organized, the Kemalist regime set about entrenching itself in power

in ways that seemed to threaten the interests of important Kurdish leaders. Hence, it was not surprising that the Nakshibandi tribal chief, Sheikh Said, revolted in 1925 in the name of the caliph and against the reformist regime in Ankara which was dedicated to uprooting the traditional power system in the country. Said's insurrection, however, did not call for the creation of a Kurdish national state, nor did the majority of the Kurds in Turkey join in. Some actively cooperated with the Turkish army against Sheikh Said, and some who welcomed the revolt at first were soon disaffected by the brigandage of the rebels. Although it was the most widespread revolt Atatürk would face, it was fairly speedily put down by the well-disciplined, experienced troops at Ankara's disposal.

From these events, Ankara drew the conclusion that the Kurdish tribal leadership was responsible for the insurrection. Atatürk thus executed the handful of paramount chiefs and dispersed the lesser lights to enforced residence outside of the Kurdish areas. At the same time, Ankara stepped up the pace of its efforts to assimilate the dissidents. The Kurds were to be encouraged by all practical means to identify as Turks. In the effort to celebrate the pre-Islamic cultural heritage of the Turks as the basis of a new nationalism, the Ankara authorities promoted the view that Kurds were Turanians who had somehow forgotten their linguistic origins. It became the vogue in Turkey to deny the existence of the Kurds as a separate people.⁵

The revolt of Kurdish tribal ele-

2. Atatürk, *A Speech Delivered by Ghazi Mustapha Kemal* (Leipzig: K. F. Koehler, 1929), p. 109.

3. Ali Harzaya, "Kurt Sorunu," *Encek*, no. 6 (November 1970), p. 46; Turkey, T.B.M.M. *Zabit Ceridesi*, Devre 1, İctima senesi: 1, vol. 1, 3rd ed. (Ankara: T.B.M.M. Matbaası, 1959), p. 165, session of 1 May 1920.

4. Ismet Cheriff Vanly, *Le Kurdistan Irakien Eulite Nationale* (Neuchâtel, Editions de la Baconnière, 1970), p. 54.

5. See Ismail Beşikçi, *Doğu Anadolu'nun Düzünü* (İstanbul: E. Yayınları, 1969), pp. 13-14; Harzaya, "Kurt Sorunu," pp. 49-50.

ments near Mt. Ararat in 1930 which spilled over into the Maku region of Iran was likewise severely suppressed. The Kurdish insurgents were no match for Ankara, which used air power this time in addition to its effective ground forces. And with the failure of the 1937 uprising in Tunceli against the central government's efforts to set up gendarmery posts and schools in this area, the military phase of the Kurdish question came to a close in Turkey.

To assure that further Kurdish revolts would not occur, Ankara imposed stricter administrative controls over eastern Turkey than in the rest of the country. A consistent effort was made to disarm the tribes, and gendarmes were stationed throughout this area. Some Kurdish tribes and especially their leaders were removed from the troubled region. Railway lines were built to facilitate government troop movements.

At the same time, the Kurds suffered severe cultural disabilities. The use of Kurdish as a written language, or as a tongue on the radio and television, was sternly prohibited. While the "Citizen Speak Turkish" campaign of the early 1960s was quickly shelved in view of the practical difficulties of insisting on linguistic conformity by millions of people who did not know this language, the political and legal system in Turkey is heavily biased in favor of Turkish. To be eligible to enter parliament, for example, one must be fluent in Turkish.

Although barred from making overt appeals to ethnicity, the Kurds have been able to take advantage of the Turkish system of multi-party political competition introduced after the Second World War. The parliamentary process offers

scope for defending regional—if not avowedly ethnic—interests. And the dynamics of multi-party politics has assured competition by the major parties for local support in the Kurdish provinces. Indeed, this process proceeded to the point that in the 1950s the Democrat party allowed local administration of this area frequently to fall into the hands of natives rather than administrators sent from the capital. And in reaction to this policy of regional concessions, the military junta which took power in 1960 deported 55 Kurdish tribal chiefs to western Turkey. But when civilian rule returned the next year, these leaders were restored to their traditional followers with their power largely unchanged.⁶

Tribes, however, have limitations in the game of parliamentary politics similar to those they suffer in national movements: they provide a relatively narrow base of support. As a result, minor parties in particular have had to be content with the backing that one tribal constituency could give in a province. For example, in 1965 the Turkish Labor party received the lion's share of its votes in Diyarbekir province from the county of Lice, home of its sometime secretary general.⁷

For those Kurdish politicians who aspired to broader power bases, there were social mechanisms that could help somewhat to transcend tribal limits. Fictive relationships based on the sponsorship of circumcision celebrations (*kırvelik*) offered a way for the rich and power-

6. Y. K. Karasmanoglu described the Democrat tactics, *Ulus*, 6 December 1960. See also *Milliyet*, 27 October 1960; *Hürriyet*, 21 November 1960.

7. Turkey, T. C. Başbakanlık, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1950-1965 *Milliyetçiliği ve 1961, 1964 Cumhuriyet Senatosu Üye Seçimleri Sonuçları* (Ankara, 1966), pp. 425-45.

ful to expand the numbers of those who were personally bound to them.⁸ The control of landlords over tenants served as another means of constructing the network of relations needed to go beyond the tribal frame. Using these devices, Kurdish politicians in eastern Turkey have developed bases of power independent of party organizations, giving these leaders the option to shift party at will or to run as independents if they could not strike the proper deal with the national organizations. In the 1977 election campaign in Turkey, Kurdish leaders from several eastern provinces reportedly took their followers out of the Republican People's party for such reasons.⁹

The possibility of substantial benefits within the system discourages most of the prominent Kurdish political leaders from risking their positions by overtly promoting ethnic separatism. Embarrassment at being identified with Kurdish national aspirations was clearly evident in 1963, for example, in New Turkey party Secretary General Yusuf Azizoglu's rejection of Minister of Interior Hifzi Oguz Bekata's accusations that he was encouraging Kurdish divisive sympathies. And there could be no mistaking the warning implicit in Republican People's party deputy Asim Eren's parliamentary question in 1959 about the advisability of retaliating against Turkish Kurds for the massacre of Turkmen tribesmen in Mosul.¹⁰

8. Dr. Ayşe Kudat, *Kirvelik* (Ankara: Ay-yıldız Matbaası, 1974), passim.

9. *Hürriyet*, 22 April 1977.

10. *Milliyet*, 10 October 1963; *Akşam*, 15 April 1959, carried open telegrams protesting Eren's suggestion and expressing surprise that his party would not disown these "threats." The following day the press noted that the authorities had banned further discussion "on the subject of the Kurds."

In this situation, Kurdish nationalist sentiment has been openly exploited only by the most radical of Turkey's legal political bodies, the Turkish Labor party—and then only after this party was solidly established. This avowedly Marxist organization publicly equated the economic backwardness of eastern Turkey with a discriminatory ethnic policy by the Ankara government. For the temerity publicly to return to İnönü's Lausanne formulation that Turkey was a country of Turks and Kurds in its program adopted in November 1970, the Turkish Labor party was summarily closed in mid-1971; its leaders, both Kurds and non-Kurds, were given lengthy jail terms.¹¹ To a military-backed regime in Ankara, there was evidently no more serious crime than encouraging Kurdish separatism.

If Kurdish nationalist sentiment can no longer be manipulated so openly by formal political parties, it may still be visible in the anarchist and extremist current that has disturbed Turkey in the past decade. Kurds are disproportionately represented in the radical leftist movements in Turkey. Perhaps interest in these causes is generated from the fact that eastern Turkey remains comparatively poor and neglected in the development of the country. Whatever the reason, when Kurdish students go to the major universities, they seem more likely than their Turkish colleagues to join activist movements. In the rebellion against authority common to all these protagonists, the demand for a better deal for the Kurd-

11. "Türkiye İşçi Partisi IV. Büyük Kongre Kararları," *Emek*, no. 7 (December 1970), pp. 7-8; *Milliyet*, 15-16 May 1971, claimed that the Labor party was linked to the Democratic party of Kurdistan; *Milliyet*, 15 June 1971.

ish areas is frequently voiced.¹² At present in Turkey there is little propaganda calling directly for Kurdish independence; but in agitation for faster, more equitable economic development of the eastern part of the country, the undercurrent of ethnicity clearly persists.

In Iraq

The Kurds of northern Iraq greeted the advent of British rule after the First World War with traditional tribal revolt. Seeking to resist the imposition of firmer control from Baghdad than they had previously known, Sheikh Mahmud, a major Kurdish leader, rose first in 1919 and in a broader move in 1922. It took the British authorities two years to put down his last insurrection; even then unrest remained endemic in the Kurdish region, though the Iraqi Kurds seemed largely unaffected by the rise and fall of Sheikh Said in Turkey.

By 1927, the Barzani clan had come to the fore as the leading Kurdish dissidents. In the years that followed, the Barzanis earned a reputation for activism and boldness in resisting the central government in Baghdad. In 1929 they demanded the formation of an all-Kurdish province embracing their core area in Iraq, a demand they repeated in 1943. Under this stimulus, in 1930-31 notables petitioned the League of Nations to set up an independent Kurdish government.¹³ Their main motives, however, appeared to be to gain concessions from the Arabs to permit the

establishment of local autonomy and the use of Kurdish as a language of education as well as to demand a greater share of Iraq's revenues for the development of the northern region. When continuing Barzani agitation elicited a determined thrust from the Baghdad government backed by the British in 1945, Mulla Mustafa Barzani—the most active and charismatic of the leaders of this tribe—fled with a group of followers first to Iran and thence to the USSR on the collapse of the Kurdish Republic of Mahabad in 1946.

The quiet induced by the departure of Mulla Mustafa, coupled with more capable government in Baghdad and the suppression of Kurdish dissidence in Iran, hardly survived the overthrow of the Iraqi monarchy in 1958. The advent of a radical central government oriented toward the Arab world posed a threat to the Kurds. Abdul Karim Qasim, who initially welcomed Mulla Mustafa Barzani home from refuge in the Soviet Union, soon turned against the Kurdish leader. After granting Barzani's political party—the Democratic party of Kurdistan—legal status in 1960, Qasim encouraged the Baradost and Zibar's to pursue their traditional feuds with Mulla Mustafa.

The Barzani revolt of June 1961, therefore, began as a traditional move to resist the central government and to defend tribal rights. Mulla Mustafa's aims were at most some form of self-administration for the Kurds in northern Iraq; he was not after broad autonomy or even the overthrow of Qasim. Nor was Barzani at first even supported actively by the small group of city-bred detribalized Kurdish radicals who had been the guiding light of the Democratic party of Kurdistan.

12. Harzya, "Kurd Sorunu," pp. 52-64; "Açık Oturum: Ortadoğu Devrimci Çemberi," *Ant*, no. 1 (May 1970), pp. 63-84.

13. Stephen H. Longrigg, *Iraq 1900 to 1950* (London: Oxford University Press, 1953), pp. 193-96, 324-27.

They objected to his traditionalist tribal approach and favored radical socialist organization instead. And throughout 1962 the radicals maintained a separate identity, eventually establishing their own rival front in the rugged area to the south-east of Barzani's territory.¹⁴

While Qasim claimed to see a foreign finger in triggering the Barzani insurrection, there is no evidence to substantiate his charges. The Kremlin, though critical of Qasim for suppressing the Iraqi Communist party, did not wish to see his anti-Western regime upset; Moscow, therefore, did not give unequivocal support to Mulla Mustafa. Arab states vacillated, torn on the one hand between feelings of solidarity with Baghdad against non-Arabs and, on the other, Egyptian-Iraqi rivalry which had burst forth once Qasim showed his independence of Gamal Abdal Nasser. The West remained aloof; it still generally regarded Barzani as a Communist on the basis of his 15 years in the Soviet Union. Only Iran was sympathetic to Mulla Mustafa, seeing him as a useful ally in the contest against Qasim. But Tehran was willing to do little of a practical nature to help the Kurds, and it appears that the Iranian government had little if anything to do with setting off the Kurdish insurrection.

Qasim's efforts to bring Mulla Mustafa to heel failed. Baghdad's military establishment never recovered from the shock of the revolution and the reorientation of supply from British to Soviet equipment. Moreover, the security forces were not free from pursuing other domestic enemies long enough to focus

fully on the Kurds. In Qasim's years, the army was also committed to press Kuwait in the south. Thus, Baghdad could not exert its maximum force against the Kurdish irregulars who took advantage of their mountainous terrain in the north.

The stalemate with the Kurds irritated powerful factions in the army and contributed to some degree to Qasim's overthrow in February 1963. The Baath party regime which ran Iraq for the ensuing nine months also was unable to settle itself firmly in power. It first offered Barzani a compromise of limited autonomy in only one of the three major Kurdish provinces. But the Baath apparently from the first intended to try to crush the insurrection by force. It was only the inner strains that brought the Baath regime down after the end of the fighting season in the fall of 1963 that saved Barzani. His men had not performed well against the Baath offensive.

The Arif brothers who took over for the next five years also tried both conciliation and conflict to deal with Mulla Mustafa. The tactic of a ceasefire, declared in February 1964, almost succeeded. It provoked a split in Kurdish ranks between the tribal forces and the urban radicals, who accused Barzani of selling out by ending the fighting without a specific promise of autonomy. And this challenge led Mulla Mustafa to expel the Kurdish activists by force.¹⁵

Despite this purge of his forces, Barzani could not deflect conflict with the Arif regime. In Baghdad he was seen as the symbol of dissidence. There was abiding pressure on the central government to

14. Edgar O'Ballance, *The Kurdish Revolt: 1961-1970* (Harden, Conn.: Archon Books, 1973), p. 87.

15. Vanly, *Kurdistan Irakien*, pp. 222-24; O'Ballance, *Kurdish Revolt*, pp. 120-21.

reestablish firm control over the north. But the government's military campaign of 1965-66 failed disastrously. Tehran had by now broadened considerably its military supply to the Kurds in the context of severely deteriorating relations between Iraq and Iran. And when Baghdad overextended itself in the quest for a knockout blow in the Ruwanduz valley, its forces were routed by Mulla Mustafa.

This stalemate, in which the Kurdish forces could not descend from their hills and the central government's army could not leave the main roads, led Baghdad to offer a 12-point peace program in June 1966, providing for elections, amnesty, reparations, and some form of decentralized administration.¹⁶ Yet this compromise was given little chance to succeed. The Arif regime collapsed in the wake of the Arab defeat in the Six-Day war against Israel in 1967.

The Baath party which now took over wasted little time in launching a major move to end Barzani's independence. Like its predecessors, however, the Baath regime found it difficult to gain the advantage; the government's drive stalled, and the campaign during 1969 proved indecisive. No doubt the slowness of the new regime to consolidate its position in Baghdad played a part in ordering the military standoff. And internal rivalries within the 15-man Revolutionary Command Council kept the government from devoting its full attention to action against the Kurds. In addition, the Baath forces were distracted by an escalating confrontation with Iran which led Baghdad

to withdraw forces from operations in the north. Worsening relations between Iran and Iraq also led Tehran to increase markedly the flow of assistance to the Kurds. On the other hand, Moscow did not cut military aid as it had when the Baath took power in 1963, though the Soviets did press Baghdad to come to terms with Barzani rather than pursue military action.

In this situation, the central government concluded a 15-point peace plan with Mulla Mustafa in March 1970.¹⁷ This accord provided for more far-reaching autonomy for northern Iraq than ever before. It also granted the Kurds the right of assured representation in the executive and legislative bodies of the central government which pledged the rapid economic development of the Kurdish region. Moreover, this compact authorized the Kurds to keep their heavy weapons for four years, until the accord was to be fully implemented.

This agreement marked the high-water of Kurdish gains. Not only was Baghdad forced to acknowledge its inability to crush Barzani's movement, Mulla Mustafa's opponents in the Democratic party of Kurdistan were obliged to recognize his paramountcy as well.

Yet from this high point, Kurdish fortunes declined with startling suddenness. On the one hand, the Baath regime steadily solved its problems of internal divisions. At the same time, it moved to end its isolation in the post-Nasser Arab world and to strengthen its ties with Moscow. Indeed, in April 1972 a 15-year Treaty of Friendship was concluded between the USSR and

16. For the text of this program, see Majid Khadduri, *Republican Iraq* (London: Oxford University Press, 1969), pp. 274-76.

17. Iraq, Ministry of Information, *March 11 Manifesto on the Peaceful Settlement of the Kurdish Issue in Iraq* (Baghdad, 1974).

Iraq.¹⁸ On the other hand, Mulla Mustafa could do little to strengthen his forces. The shah was apparently interested in keeping the Kurds supplied only for defense, not to the point of asserting independence. And it was difficult for Barzani to maintain his forces on a prolonged war footing.

With the end of the four-year term of the 1970 accord, therefore, the time was ripe for a renewed Baath offensive. Under these circumstances, moreover, the tide of battle quickly turned against Barzani, who for the first time faced a fully determined, well-equipped military operation. In response, Mulla Mustafa redoubled his appeals for outside assistance.

The changing fortunes of the Kurds posed a major problem for Tehran. As Baghdad's troops drove ever closer to the border with Iran, it became increasingly evident that in order to help Barzani effectively the shah would have to commit his own forces to the battle. This would have risked a major war between Iran and Iraq. At this juncture, however, Baghdad gave evidence that it would be prepared to satisfy other Iranian desires if Tehran would end its aid to the Kurds. It was on this basis, therefore, that the shah accepted Hayri Boumediene's offer of mediation in March 1975 and worked out a comprehensive settlement of all outstanding issues with the Baghdad government.¹⁹

This pact shut off the Kurdish lifeline to the outside world. It ended vital military assistance to

the Barzani forces. Equally, it ranged the shah against the Kurds by committing him to close the border and deny sanctuary for those engaged in military operations against Baghdad.²⁰

In this situation, the odds were too great for Mulla Mustafa to buck. He took advantage of the grace period to flee to Iran to throw himself on the mercy of the shah. Many of his supporters fled with him. The rest surrendered en masse. Within days the rebellion was over and central authority was reimposed in the hills of northern Iraq for the first time in nearly 15 years.

Baghdad has sought to clinch its advantage for all time by making some population shifts to increase the numbers of Arabs in the region of the oil fields on the border of the Kurdish area. It has also widely disarmed the Kurds and stationed security forces broadly through the area. The Kurds maintain limited cultural rights, while being exposed to quick retaliation if they should step out of line.

Nonetheless, restiveness remains. There are reports of occasional instances of small-scale insurgency in the north, said to be fomented by Kurdish nationalists who slipped into the area from Syria.²⁰ Undoubtedly such dissidence will be limited as long as the Iranian border stays shut. But it is almost impossible to assure complete quiet as long as there are those outside who are dedicated to stirring up Kurdish separatist sentiment and who can exploit the sense of grievance at unequal treatment that persists in the Kurdish region.

18. For the text, see *New Times*, no. 16 (1972), pp. 4-5.

19. Geoffrey Godsell, "Shah Tells Why He Made Peace with Iraq," *Christian Science Monitor*, 7 May 1975, p. 3.

20. David Hirst, "Disorders, Guerrilla Warfare Weaken Iraq's Ruling Party," *Washington Post*, 1 May 1977, p. K3.

In Iran

The breakdown of central authority in Iran left the northwest border area in almost continuous turmoil after the First World War. Kurdish tribes led by Ismail Aga Simko managed to set themselves up briefly as independent lords of the Mahabad area near Lake Rezaiyeh. This venture was the traditional tribal drive for local dominance and reflected little broader Kurdish nationalist aspiration. After the central government regained control of the rest of Persian Azerbaijan in 1922, Simko's move quickly collapsed. Further south a Qajar pretender also raised the Kurds in 1926 in an abortive effort to seize the throne.²¹ By 1930, however, Reza Shah managed to impose order on the area and partially to disarm the tribes.

In the interwar period, Tehran attempted no consistent drive as the Turks did to break up Kurdish tribal organization. To be sure, Reza Shah's regime did not permit Kurdish to be used as the language of education or government. Yet, unlike the Turks, the Iranians did allow Kurdish books to be printed and Kurdish programs to be broadcast on the radio. Thus, the Iranian experience formed a half-way point between the absolute denial of Kurdishness in Turkey and the cultural and at times political permissiveness in Iraq.

With the occupation of Iran by the Soviets during the Second World War, the situation of the Kurds changed significantly. In the first place, the demobilization of the Iranian army weakened Tehran's control over this area and returned

Kurdish tribesmen with their arms to the region. More important was the manipulation of the Kurds by the Soviets who saw in the encouragement of Kurdish separatism a way to consolidate their power in northwestern Iran.

Encouraged by Moscow, detribalized Kurds in Mahabad in 1942 took the initiative to organize the *komula*, a local organization dedicated to promoting Kurdish separatism.²² The following year, Qazi Mohammad, the paramount religious figure of the region, began to agitate for formal recognition of Kurdish autonomy. The separatist movement also drew impetus from the general opposition to being incorporated in the Azerbaijan Democratic Republic being organized by the Azeri Turks of Iranian Azerbaijan. Not only was there strong ethnic antagonism between these groups, but the Soviet-inspired Azerbaijan Republic reflected radical social doctrines which caused concern among conservative Kurdish tribal leaders. Finally, the *komula* movement in Mahabad drew strength from the advent of Mulla Mustafa Barzani, who reached there in flight from Iraq at the end of 1945 with several thousand tribal followers.

Early in 1946, again with Soviet help, Qazi Mohammad proclaimed the Kurdistan Autonomous Republic in Mahabad. This was a hastily constructed state, based on the detribalized *komula* elements in uneasy cooperation with the local tribal chiefs and Barzani's Iraqi refugees. It also suffered from a built-in territorial conflict with the Azerbaijan Democratic Republic over rich farm land and towns on

21. Hassan Arfa, *The Kurds* (London: Oxford University Press, 1966), pp. 64-7; Longrigg, *Iraq*, p. 159.

22. William Englehorn, *The Kurdish Republic of 1946* (London: Oxford University Press, 1963), pp. 33-40.

the edge of the Kurdish region. Moreover, the new Kurdish state did not extend far south of its capital and hence did not enjoy the allegiance of an important segment of Iran's Kurds.

The main problem for Mahabad was the growing power of the Tehran government. When the Soviets agreed to evacuate northern Iran in May 1946, the Azeri and Kurdish states in the north could not stand. Already in the case of the Mahabad Republic internal strains had undermined the loyalty of many of the tribes to the Kurdish cause. Traditional leaders were disturbed by the Communist orientation of some of the *kamula* agitators; a coalition of tribal chiefs, through the intermediation of the American Consulate in Tabriz, offered their submission to Tehran. The Barzanis, too, were willing to negotiate with the Iranians and British for safe passage to return to Iraq. In this situation, the central government found little resistance to its advance in December 1946.²³

Tehran now sought to end Kurdish dissidence once and for all. Qazi Mohammad and his closest collaborators were executed. After some days of talks, the Iranian army moved against the Barzanis; Mulla Mustafa and 500 followers escaped to the USSR. The government disarmed the Kurds and stationed the well-armed Third Corps of the Iranian army in the region. With the expansion of the road system and the spread of social services into the rural areas, the Kurds came increasingly into the tempo of modern existence. In this situation, the government's stringent security measures and efforts to break down the tribal organization effectively deprived the Iranian Kurds of

potential for causing Tehran serious difficulties. Indeed, there is no evidence that in recent decades Iran has been troubled by significant Kurdish separatist activity.

THE FUTURE OF KURDISH SEPARATISM

Today, Kurdish nationalism is promoted primarily by detribalized Kurds living in the West or elsewhere outside of the core area. Kurdish student organizations in Europe and the United States encourage the development of a common ethnic identity. The Democratic party of Kurdistan also maintains a tenuous existence in exile, agitating in low key for the independence of the Kurds of Iraq.

There seems little likelihood that this agitation will succeed in securing recognition of the Kurds as a nation. The United Nations has characteristically refused to come out in favor of breaking up member states along ethnic lines. No major country now shows interest in taking up the Kurdish cause. While there was an outpouring of sympathy in the United States when Mulla Mustafa Barzani's revolt was finally extinguished, this reaction reflected humanitarian concern. It was also a product of the political debate in America over the operation of the intelligence community: the version of the Pike Committee report released in *The Village Voice* made much of the alleged betrayal of the Kurds as an exhibit in its critique of the Nixon administration's conduct of foreign affairs.²⁴ This highlighting of the Kurdish problem,

24. "The CIA Report the President Doesn't Want You to Read," *The Village Voice*, 16 February 1976, pp. 70, 85-7; Aaron Labian, "What Kissinger Was Afraid of in the Pike Papers," *New York*, 9 November, no. 40, 4 October 1976, pp. 50-58.

23. *Ibid.*, pp. 104-5, 108-16.

therefore, proved of short duration; it did not suggest that there were deep roots in the United States for support to the Kurds as a national movement.

Without consistent support from outside, including large amounts of military equipment, a Kurdish separatist movement clearly cannot survive. It requires modern weapons to take on the established central governments of the region which share a common determination to prevent the establishment of an independent or truly autonomous Kurdish state on their territories. With their own resources, the Kurds cannot produce the arms they would need. Thus, a military move for autonomy or independence no longer seems possible.

Although serious Kurdish ethnic

conflict, therefore, now appears to be a thing of the past, economic inequalities and cultural traditions will assure that the Kurds have motives for asserting themselves. The intensity of their drive for recognition will undoubtedly vary in the different states of their residence. But the claim to the oil resources that their movements have advanced in the past are unlikely ever to be met. In this situation, it will be a long time before the standard of living in the Kurdish areas rises to the level of the surrounding regions. Thus, the sense of grievance that has lain at the heart of the separatist movement in the past is unlikely to weaken. And the Kurdish question will remain alive for future generations to resolve.

מושרד החוץ-מחלקת הקשר

שמו

אל: המשרד, נר: 82, מ: אנקרה
 דח: מ, סג: ש, תא: 270479, נח: 1640
 נד: שיחה עם ספירס

שמו/מידי

מותים.

לשלנו 81.

1. במסיבת יום העצמאות היפנית שאלתי את ספירס שג ארהב דעתו על הפרסום. לא הספיק לקרוא קודם אך הפרסום היה איתו ולאחר שקרא הקטע, הגיב שרוצה לבדוק האומנם כך אגביש התבטא ברבים, גם אם מאמין כי אכן אלה דיעותיו. לפני זמן מה קצר הידמן לו לשוחח עם אגביש שנתן לו להבין כי הוא סבור שיש לאמריקאים וישראלים יד בהתערבות הכורדים באיראן, כולל איראן ותורכיה. ספירס הכחיש בו במקום בתוקף ובהחלטיות כל התערבות אמריקאית. הבריק הביתה וביקש אישור לחפש הידמנות להכחיש גם התערבות ישראלים, אך טרם נענה. במקביל פנה אליו אדם רציני המעורה בציבוריות התורכית שלא פירש והותו וסיפר לו כי מתנהל מסע שמועות עקשני ע"י חוגי השמאל כי האמריקאים והישראלים תומכים בהתערבות הכורדים וכי אל להם להתייחס לתעמולה זו בצורה חסיב לאותו האיש כי הם מסבירים ומכחישים כי אין בכוחם למנוע מסע שמועות. אמר כי הוא מודע לעובדה כי יש אישים בשמאל התורכי ואגביש נמנה עליהם, המאמינים בכנות כי המערב ובמיוחד ארהב הם מקור כל הרעות. בענין המסוים הזה, ברור לו כי הדבר קשור לידיעות על התמיכה בבדאויני מצד ארהב וישראל ואיראן.

2. כיוון שהנוסח מאשים בחתרנות אמריקאים ולא אותנו, אינני רואה מקום להודעה רשמית כל שהיא.

3. בדעתי לבקש פגישה במשרד החוץ בענין זה ולשאול מה הדקע לידיעה, וכמובן להכחיש בתוקף כל קשר שלנו לענין. כן אבקש כי הכחשתנו תובא לידיעת רוהמ'.

4. מניח כי אין צורך להרחיב דיבור על החומרה שבענין אם אכן

מושרד החוץ-מחלקת הקשר

אלו דיעותיו של אגביש, ואם נפוצות שמועות הקושרות אותנו להתערבות הכורדים. לאפשרות הזאת מתקשרים דברי אוקצון בשיחתנו במרדק 109 מה-26 מרץ, ושאלת אקסי לורובל עפ' מכתבו של לורובל.

5. מניח כי תרצו לשוחח עם סירמן.

השגריר==

תפ: שהח, רוהמ, שהבט, מנכל, סמנכל, ממת, רם, אמן, מותים, מצפא

Turkey, Iraq to Act Jointly on Kurds

By John Lawton

Special to The Washington Post

ISTANBUL, April 17—Turkey and Iraq, who fear the recent revolt by Kurds in Iran may spread to their countries, have agreed to cooperate in suppressing Kurdish separatism in their border areas.

The agreement, Turkish sources said, was reached during talks in Baghdad Monday between Turkish Chief of Staff Gen. Kenan Evren and Iraqi military leaders.

There has been small-scale fighting between Kurds and Iraqi troops over the past three years, and Turkish security forces recently found large caches of arms, some reportedly of Soviet manufacture, in Kurdish strongholds in the southeast.

Turkish Prime Minister Bulent Ecevit said today that containing Kurdish separatism was one of the primary tasks of his government.

He charged attempts to disrupt Turkey's national unity were being made "both from within and from outside" the country and said his government would take all necessary steps to stamp them out.

About 10 million Kurds inhabit the mountainous wastes of southeast Turkey, northeast Iraq and southwest Iran. Backward, tribal and fiercely independent, the Kurds have been rising in uncoordinated revolt after revolt for nearly a century, only to be harshly suppressed, in turn, by the Arabs, Persians and Turks.

In 1920 the Treaty of Sevres recognized Kurdish statehood, but its terms were never carried out. The short-lived Kurdish republic of Mahabad in Iran in the 1940s fared no better. And their last major uprising in Iraq collapsed in 1975 when the Shah of Iran, who had been supporting them against Baghdad, made peace with the government of Iraqi President Ahmed Hassan Bakr and cut off supplies to the Kurds.

The Kurds' national motto is "Have No Friends."

Nevertheless, the brief uprising in

BULENT ECEVIT

The Kurds have been rising in uncoordinated revolt after revolt for nearly a century, only to be harshly suppressed by the Arabs, Persians and Turks.

AHMED HASSAN BAKR

Sapanda) last month, which forced the new Iranian government to make major concessions to Kurdish autonomy, has sparked a new wave of Kurdish nationalism in the Middle East.

Kurdish rebel leader Celal Talabani says events in Iran mean his Pesh Merga (Forward Unto Death) guerrillas can now concentrate all their efforts against Baghdad.

The downfall of the Shah has liberated our forces from one front," the 45-year-old lawyer said in a statement reportedly taped at his mountain stronghold in Sulaimaniya, northeast Iraq, this month, and smuggled to Turkey.

It would also encourage Kurds deported to southern Iraq after the collapse of the 1975 revolt to rise again against Baghdad, Talabani said.

A self-claimed Marxist, Talabani claims to have 1,500 fighting men under his command.

A Turkish journalist who recently visited their Sulaimaniya headquarters said that they were armed with Soviet-made automatic weapons and artillery.

Turkish Sen. Kamran Inan, himself a Kurd, charges that the Soviets are fomenting unrest among the Kurds.

"Their aim is to set up a pro-Moscow Kurdistan state," says Inan.

Soviet sources deny they are supporting the Kurds and recall that the American CIA supplied the Kurds with East European-made weapons during the 1975 rebellion.

Concern over Kurdish separatism is deep in Turkey, where more than half of the 10 million Kurds live. Turkey's total population is about 42 million.

Since the Kurds revolted against the infant republican government of Kemal Ataturk in 1925 the Turks have been acutely nervous of armed Kurdish dissent.

The Kurdish issue has even penetrated domestic politics here.

Six independent Cabinet ministers, on whom Ecevit's Republic Peoples' Party depends for its majority in parliament, have indirectly accused a minister belonging to the party of supporting Kurdish aspirations.

The split in the Ecevit government was patched up only after a 17-hour Cabinet meeting yesterday.

After the meeting Ecevit promised economic relief for the largely underdeveloped Kurdish regions of southeast Turkey. Yet, with Turkey's current economic difficulties, it may be difficult to fulfill this pledge.

Israelis Wipe Out Palestinian Squad In Border Clash

By William Claiborne

Washington Post Foreign Service

JERUSALEM, April 17—Israeli troops surprised a Palestinian guerrilla squad late last night near the Lebanese border, killing all six members in a gun battle in which one Israeli soldier died and six were wounded, the military command announced today.

The clash, near the northern farming community of Zarit, was the second in two days in which small Palestinian commando squads have been wiped out by Israeli patrols. Since the first of the year, Israeli soldiers have killed 17 guerrillas attempting to cross into Israel.

The Israeli Army chief of staff, Rafael Eitan, warned today that hundreds of Palestinian guerrillas are concentrated in southern Lebanon below positions controlled by U.N. peacekeeping forces and that they can be expected to continue infiltration attempts.

Last night's clash, coupled with the bombing today of a civilian bus on the outskirts of Jerusalem, fueled a continuing controversy about redeployment of a Lebanese Army battalion into southern Lebanon, which is controlled by pro-Israeli Christian militias led by Maj. Saad Haddad. There were no casualties in the bus bombing.

The Lebanese battalion, Haddad claims, is sympathetic to Syria and the Palestine Liberation Organization. He says its presence in the south will only increase terrorist infiltration across the Israeli border.

Even before the Lebanese battalion left Beirut today in an attempt to move southward, Haddad's right-wing militias started shelling U.N. positions below the Litani River to prevent the redeployment.

U.N. officials in Nakura said the headquarters there was not shelled, although Haddad's followers placed artillery and mortars on high ground overlooking it.

The United Nations said that it expects the Lebanese Army battalion to move into the south and that U.N. troops were sent to escort the troops. The U.N. Security Council is schedul-

The Washington Post 18.4.79

CND 242 127